

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I., Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10.

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per 934/1938
Trib. Timișoara
Redactor resp. Dr. VARNAY ELEMÉR

Tessék kiszállni!

Világszerte akadozik a forgalom. Itt is, ott is megrekednek az óceánok hullámain szántó hajók és a dübörgő vonatok. Olaszországból már nem indult el szokott délamerikai útjára az Augustus és Savoya. Amerikában vesztegel a Bremen, a Normandie és egy egész sereg óriáshajó. Svédország beszüntette tengeri forgalmát a német és lengyel kikötők irányában és más államok is minden lehető eszközzel korlátozzák a hajózást. A szárazföldi vonatközlekedésben pedig még bonyolultabb a helyzet. Bátran sutba dobhatjuk a nemzetközi menetrendet. Számos ország általános vagy részletes határozatot rendelt el és így szó sem lehet arról, hogy további működésben maradhassanak az azelőtt egész Európáig átszáguldó vonatok. A különböző országok megszorító intézkedései következtében a román államvasutak igazgatósága is kényszerítve volt megszüntetni a külfölddel való egyes közvetlen kapcsolatokat, másokat pedig a lehetőséghez mérten tarthat csak fenn. Így az Orient-Express, amely Bucuresti - Budapest - Bécs - Salzburg - München - Stuttgart - Strassburg - Páris - Boulogne - London útvonalon közlekedett, ezentul csak Budapestig juthat, ezután nincs tovább.

Tessék kiszállni! Eddig és ne tovább. Ez a szigorú parancs, amely megismétlődik rendre és ha akad olyan utas, aki esetleg repülőgéppel próbálkoznék, bátor kedvének szárnyát szegik még szigorubb intézkedések. Igen sok ország légitérét is elzárták nyilvánította, tehát tétlenül kénytelenek gubbasztani a közlekedés legmerészebb vívmányai is, a száguldó repülőgépek. Szomorú jelenség ez. Még egy puszkalövés sem dördült el és már-már ott vagyunk, ahol az elmúlt világháborúban. Tessék kiszállni! Visszafelé perdül a történelem filmje, csakhamar ismét megérkezünk 1914-hez. Abba a tragikus korszakba, amikor kínai falakat emeltek egymás ellen a nemzetek, kínai falnál magasabb, vastagabb falat a türelmetlenség, a gyűlölet tégláiból. Melyeség intőjelek számunkra ezek a menetrendváltozások. Komor gondolatokat kelt most bennünk a menettrend, amely még nemrég a lelkes gyönyörűségnek volt szimbóluma. Utazni, menni, látni! Megélni Bécsset, Páris, Londont, csodaszép északi tájakat, a déli tengerek azuros partjait. És megismerni a világ minden népeit, akik velünk egyként emberek.

Mennyi öröm van az utazásban és mennyi politikai tanulság. Megismerni a különböző kultúrákat és kicserélni a nézeteket, gondolatokat. Nincsen ennél forrasztóbb kapocs nemzetek között. Mert akik igazában megismerik egymást, akik összebarátkoznak, azok között már nem támadhat halálos gyűlölet. Nincsen jobb, emberiesebb propaganda, mint a nemzetközi érintkezés. És ennek az érintkezésnek hidja azok a forgalmi eszközök, amelyek a haladás ajándékaképpen már olyan gyorsan visznek el bennünket a szélrózsa minden irányába. Most azonban nagy veszély fenyeget bennünket. Leomlóban vannak ezek a hidak. Már kezdődik az az elzárkózás, amely országokat, népeket a végtelenségig elidegenít. Emlékezzünk csak vissza az elmúlt világháborúra, amikor egy-egy levél is csak a semleges államok útján juthatott el hónapok, sokszor évek múltán a címzetthez. Emlékezzünk csak, mennyire elidegenedtek egymástól négy év alatt a világ népei.

De ugylátszik, gyorsan feledünk, a mai jelenségek ugyanis azt mutatják. Lezárulnak a határok, leáll a nemzetközi forgalom, a gyűlölet építi már 1914-nél is keményebb, merevebb falat. Pedig milyen nagy reményeket fűztünk a közlekedés bámulatos fejlődéséhez. Mirevaló akkor az óránként hatszáz kilométeres sebességgel száguldó repülőgép, ha egy delizsánsznyi távolságra sem tudunk eljutni, mert megállítanak szigorú tiltó rendelkezések. Azért, hogy egy helyben topogjunk, valóban kár volt megostromolni a sztratoszféra magaslatait. Azt hittük, hogy a közlekedés ujkorai csodája egy szebb, emberies közlekedés csodáját is meghozza számunkra. De ismét csalódtunk egy jámbor illúzióban. Csálódtunk. Tessék kiszállni!

(Flaneur.)

Berlin még nem válaszolt a szerdán éjjel átadott angol jegyzékre

Mussolini Roosevelttel együtt békeközvetítésre készül Feszülten várja a világ Varsó döntését Nem sikerült német-lengyel közvetlen tárgyalásokat létrehozni

Londonból jelentik: A helyzet változatlan. Az a tény, hogy London és Berlin között tovább folytak a tanácskozások, reményt nyújt arra, hogy a válság békés megoldása még lehetséges. Ez a véleményük a csütörtökön reggel megjelent lapoknak.

A Times azt írja, hogy a helyzetben tulajdonképpen változás nem állott be.

Hitler fenntartja követeléseit Lengyelországgal szemben, Anglia viszont állja kötelezettségeit és segítséget nyújt annak az országnak, amelynek függetlensége veszedelemben forog. Nem változott meggyőződésünk és továbbra is kitartunk amellett, hogy nem a háború az egyetlen eszköz, hanem az észszerűség és az erkölcs, amelynek révén eredményt lehet elérni.

„BIZONYOS ÖSSZHANG VAN LONDON ÉS BERLIN KÖZÖTT”

Páris—Varsó—Berlin és London között változatlanul folyik a diplomáciai eszmecsere. Az angol fővárosban eddig nem adtak ki hivatalos tájékoztatót Hitler válaszában tartalmáról. Az angol sajtó nagy érdeklődéssel tárgyalja az üzenetváltást. A lapok megállapítják, hogy az angol kormány minden megjegyzés nélkül továbbította a lengyel kormány-

hoz Németország területi követeléseit. Anglia a döntést teljesen Varsóra bízta. A déli lapok közlik, hogy az angol minisztertanács rövid tárgyalás után elfogadta a Hitlernek küldött válaszijegyzéket. Az angol sajtó ebben azt látja, hogy

a Chamberlain kormány nem hajlandó semmiféle nyomást gyakorolni a lengyel kormányra,

sőt még tanácsot sem hajlandó adni a döntés tekintetében. Helyesnek tartanak Londonban a Varsó és Berlin közötti közvetlen tanácskozások tervét, ezek azonban csakis az egyenlőség alapján és minden kényszerűség nélkül folyhatnak le. A tárgyalások megtartása céljából szükségesnek mutatkozik egy fegyverszünet megkötése, esetleg részleges leszerelés útján. Az angol sajtó tudomásul veszi, hogy a német lapok hangja Angliával szemben az utóbbi időben feltűnően enyhült. Idézik a lapok a Hamburger, Fremdenblatt cikkét, amely annak a véleményének ad kifejezést, hogy

a végső célok kitűzése tekintetében bizonyos összhang van Berlin és London között

és minket kormány kívánatosnak tartja a hosszú és tartós békét. A lap a cikk végén megjegyzi, hogy a német birodalom készen áll arra, hogy katonai és gazdasági téren ne érhesse meglepetés.

A szerdai német jegyzék tartalma

Londonból jelentik: Megbízható értesülések szerint a legutóbbi német jegyzék, amelyet Hitler kancellár átadott a berlini angol nagykövetségnek, a következőket tartalmazza:

1. A német kormány újból barátságáról biztosítja Angliát.
2. Hitler ismételen megállapítja azt a követelést, hogy Danzigot és a korridorat a birodalomba bekebelezze.
3. Németország kész arra, hogy elfogadja Anglia jószándéku közvetítését a Németország és Anglia közötti tárgyalásokkal összefüggésben.
4. A német kormány kifejezi ama reményét, hogy Lengyelországnak módjában lesz egy teljes hatalmu megbízottat küldeni Berlinbe, aki az egyenjogúság alapján tárgyalhat a német kormánnyal.

SÚRÚ BESZELGETÉS LONDON ÉS VARSÓ KÖZÖTT

Jól értesült politikai körökben úgy tudják, hogy Hitler legutóbbi jegyzékében ismét utalt arra, hogy tartós megegyezésre óhajt jutni Lengyelországgal. Kijelentette a birodalmi vezér, hogy mindezek ellenére is

a Lengyelországgal kapcsolatos német követeléseket teljesíteni kell.

Ezeket a követeléseket a német kormány kész írásban körvonalazni arra az esetre, ha Varsó hajlandónak mutatkozik meghatalmazottat küldeni Berlinbe. Arról is vannak állítólagos értesülések, hogy erre a német jegyzékre az angol kormány azt válaszolta, hogy a német kívánások kizárólag Varsótól függenek és az angol kormánynak nem áll módjában, hogy

bármilyen irányban nyomást gyakoroljon Lengyelországra. Az is bizonyos, hogy szerdán London és Varsó között sürű tanácskozások folytak.

Berlinből érkezett jelentések közlik az angol lapokkal, hogy Forster szerdán ismét Berlinben járt és a kancellári palotában folytatott hosszabb megbeszélése után visszautazott Damagba.

AZ ANGOL VÁLASZT KÖZÖLTÉK PARISSAL

A Press Association értesülése szerint az angol kormány jegyzéke ellenválasz Hitler javaslataira. A jegyzék tartalmát telefonon közölték a francia kormánnyal és csak annak beleegyzése után továbbították Berlinbe. A helyzet változatlanul súlyos, mert szerdán két fontos katonai esemény következett be. Az egyik Szlovákiának a német csapatok által történt megszállása, a másik az általános lengyel mozgósítás.

MUSSOLINI AMERIKÁVAL EGYÜTT AKAR KÖZVETITENI

Csütörtökön délelőtt ismét hosszabb tanácskozást folyt le az angol miniszterelnökségi palotában. A délelőtti órákban Halifax külügyminiszter és Cadogan, a külügyi hivatal vezértitkára keresték fel Chamberlain miniszterelnököt és egy órán át tanácskoztak egymással. A lapok a német—angol tárgyalásokkal kapcsolatban különböző értesüléseket és feltevéseket közöl. A Daily Mail azt írja, hogy a Németország és Lengyelország között fennálló nehézségek a kisebbségek kölcsönös kicserélése útján megoldhatók. Nagy fontosságot tulajdonítanak angol po-

litikai körök annak a római hírnek, hogy az Egyesült Államok római nagykövete szerdán hosszabb megbeszélést folytatott az olasz külügyminisztériumban és erről jelentés tett távirati úton Rooseveltnak.

LONDONBAN REMÉNYKEDNEK

Az angol kormány még nem kapta meg a német választ a legutóbbi jegyzékre, amelyet szerdán este küldtek Berlinbe — ezt az értesülést közli a Reuter ügynökség legutóbbi kiadása. Nem kapta meg az angol kormány még Varsó választát sem, amelyet szerdán tájékoztattak Hitler birodalmi vezér jegyzérről és az arra adott angol válaszáról. Londonban azt hiszik, hogy a lengyel kormány válasza hamarosan megérkezik.

Londonban hivatalos információk hiányában politikai körökben a reménykedő várakozás álláspontja alakult ki. Az ellenzéki pártvezéreket részle-

Berlin szerint az események úgy folynak, mint egy évvel ezelőtt

Berlinből jelenti a Stefani-ügynökség: Szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a birodalmi kancellária épületében tovább folytak a megbeszélések. Ez alkalommal részletesen megvizsgálták a Henderson által röviddel éjjel után Londonból hozott válaszközleményt. A tárgyalások anyagát a legnagyobb titok övezi. Ugy tudják, hogy a szerdai angol válasz azt az óhaját fejezi ki, hogy

a megbeszéléseket tovább folytassák, anélkül azonban, hogy megjegyzést tegyen a lengyel mozgósításra, amelyet Berlinben a birodalom elleni újabb provokálásnak minősítenek.

Neville Henderson berlini angol nagykövet, kevéssel éjjel után nyújtotta át Ribbentropnak az angol kormány választát, Hitler vezér keddi közlésére.

MEGALAKULT A BIRODALMI VÉDELMI TANÁCS.

Berlinből jelenti: Hitler kancellár a következő rendeletet adta ki:

A vezér 1939. augusztus 30-án kelt rendelete a birodalmi védelmi tanács megalakításáról. A mostani külpolitikai feszültség idején a közigazgatás és a közgazdaság egységes vezetése érdekében elrendelem a következőket:

1. A birodalmi védelmi tanácsból mint állandó bizottság, birodalmi védelmi minisztertanács alakul. A birodalmi védelmi minisztertanács állandó tagjai a következők:

A minisztertanács elnöke Göring vezértábornagy, tagjai: a vezér helyettese, a birodalmi közigazgatás feljathalmu megbízottja, a gazdasági élet megbízottja, a birodalmi kormány minisztere és a véderő parancsnokság főnöke. Az elnök a birodalmi védelmi tanács más tagjait, valamint egyes személyiségeket is bevonhat a tanácskozásokba.

2. A birodalmi védelmi minisztertanács törvényerejű rendeleteket hozhat, feltéve, ha én nem rendeltem el a törvénynek a birodalmi kormány, a birodalmi gyűlés elé való terjesztését.

3. Érintetlen marad Göring vezértábornagynak a négyéves terv végrehajtásáról szóló 1936. október 18-iki rendeletben foglalt jogköre és az a joga, hogy rendeleteket hozhasson.

4. A birodalmi védelmi minisztertanács

Páris Daladier borulató nyilatkozatot tett

Párisból jelenti: Daladier feltűnést keltő nyilatkozatot tett az újságírók előtt a nemzetközi helyzetről. Véleménye szerint az események rövidesen világméretűen követik egymást. Daladier borulató nyilatkozatából arra következtetnek, hogy

a francia kormány már ismeri Hitler válaszá-
nak tartalmát.

A NÉMETEK TOBBET KÖVETELNEK, MINT MÁRCIUS 28-ÁN

Hitler kancellár üzenetével és az arra adott brit válasszal részletesen foglalkoznak a csütörtökön reggel megjelent francia lapok. A Le Jour azt írja, hogy politikai körök benyomása szerint a kancellár legutolsó közlése, bár fenntartja a német követeléseket, nem utasítja el teljes egészében a közvetlen német-lengyel tanácskozások lehetőségét, de nem olyan formában, amely tökéletesen fedné az angol-francia diplomáciai álláspontot. A szerdán Berlinbe eljuttatott angol válasz foglalkozik a békés rendezés lehetőségeivel és azzal, hogy miként volna lehetséges Németország és Lengyelország között közvetlen összeköttetésbe lépni. A válaszcikk leszógozi, hogy

Lengyelország az, amelynek jogában áll szuverenitásának teljes megőrzése mellett, a javaslatot vagy tervezetet elfogadni vagy visszautasítani.

tesen tájékoztatták az angol kormány válaszáról és miután nem tartották szükségesnek a parlament összehívását, ezt jó jelnek tekintik.

FASISZTA TÜNETETÉS AZ ANGOL FŐVÁROSBAN

Londonból jelenti: Az egészségügyi minisztérium közleményt adott ki, amelynek értelmében az iskolás gyermekek, áldott állapotban lévő nők, kisgyermekes anyák, öregek, vakok és más rokkantak elszállítása Londonból és a többi ipari centrumokból pnteken kezdődik.

Sir Oswald Moosley kék inges fasisztái szerda este az angol főváros főbb utvonalaiban és a parlament előtt tüntettek. Háromezer főnyi tömeg vonult fel, amely a következő jelszavakat hangoztatta: „Harcoljatok Nagybritániáért, de ne Varsóért és Harcoljatok Angliáért, de ne a zsidókért”. A felvonulás minden rendezettség nélkül ért véget.

ügyeit a birodalmi kancellária főnöke és minisztere irányítja.

5. A rendelet hatálya megszüntetésének időpontját én határozom meg.

Hitler.

SÚLYOS INTÉZKEDÉS VOLT A LENGYEL MOZGÓSÍTÁS

Hivatalos német jelentés szerint az általános lengyel mozgósítás rendkívül súlyos intézkedés különösen akkor, amikor diplomáciai tárgyalások vannak folyamatban az általános európai rendezés érdekében. A hivatalos jelentés tiltakozik az Anglia és Franciaország által adott szavatosság ellen.

A német sajtó a lengyel általános mozgósítás elrendelését kétségbeesett lépésnek tartja. A Deutsche Allgemeine Zeitung rámutat arra, hogy ami Berlin és London között tárgyalások folynak, Lengyelország elrendelte az általános mozgósítást, még mielőtt Berlinbe megérkezett volna a legutóbbi német jegyzékre adott angol válasz.

Egy évvel ezelőtt hasonló események történtek, amikor a csehek mozgósítottak,

mialatt Godesberghben folytak a tárgyalások. A lap szerint Lengyelország megismétli a cseh példát.

A Berliner Lokalanzeiger megállapítja, hogy az események további alakulásáért Lengyelországot terheli a felelősség. A lap szerint Németország minden szükséges védelmi intézkedést megtett arra nézve, hogy Danzigot és más német földet megvédjen minden lengyel támadás ellen. Németország minden eshetőségre készen áll — fejezi be cikkét a lap.

HITLER RÁDIÓBESZÉDET MOND

Hír szerint Hitler kancellár ma valószínűleg elhagyja Berlint, de azt nem tudják, hogy hova utazik. Ugy tudják, hogy a vezér 48 órán belül rádióbeszédet mond.

LENGYEL SEREGEK A LITVÁN HATÁRON

A berlini 12-Uhr Blatt jelentése szerint a lengyel-litván határon a Suhalki-Grodno-Vilna szakaszon, a lengyelek nagyobb lovas egységeket vontak össze. A lap szerint a litván közvéleményben nagy nyugtalanság támadt a lengyel részről végrehajtott katonai intézkedések miatt.

A Le Figaro ezt írja: A brit megfigyelők valamennyien egyetértenek abban, hogy a német birodalom aktuális követelése különbözők és egészen mást tartalmaznak, mint a danzig statútum megváltoztatását és a korridor visszaszerzését. A legmegértőbb diplomaták sem tudnak pontosan megállapítani, hogy miként lehetne közeledést teremteni a mai és a március 28-iki német követelések között. Az kétségbevonhatatlan, hogy

csak Lengyelország jogosult arra, hogy a követelések tekintetében nyilatkozzon.

A Le Journal megállapítja, hogy miután az angol kormány igen rövid idő alatt megadta választát Hitler kancellárnak, arra lehet következtetni, hogy a kancellár nem fogadta el az augusztus 29-iki angol jegyzék azon javaslatát, amely a Lengyelországgal való közvetlen tárgyalásokra vonatkozik és fenntartotta azt az álláspontot, amelyet Daladierhez intézett válaszában leszógozott.

RŐPCÉDULÁKAT OSZTOGATNAK A KOMMUNISTÁK

A francia rendőrség mindenütt eljárást indított a kommunista szervezetek ellen. A kommunista lapok betiltása után a kommunisták törvényellenesen röpcédulákat terjesztettek. A francia fővárosban és környékén az utóbbi napokban 150 házkuta-

tást hajtottak végre. Azokat a vendéglőket, amelyekben a kommunisták szoktak találkozni, bezárták.

Valamennyi francia rádióállomás katonai ellenőrzés alá került. Daladier szerdán este Darlan admirálissal, a haditengerészet vezérkari főnökével tanácskozott.

Varsó

Az újabb német területi követelésekre rendelték el az általános mozgósítást

A Daily Telegraph csütörtöki száma írja, hogy Lengyelország Hitler kancellárnak Lengyelországra vonatkozó területi követeléseire vonatkozóan határozta el magát az újabb biztonsági intézkedések hozatalára. A lap szerint a berlini angol nagykövet utasítást kapott a német közvetítésre vonatkozóan abból a célból, hogy a német kormánynak ne legyen kétsége az angol álláspont tekintetében, valamint azokat az eljárásokat illetően, amelyek megkönnyítetik a probléma tárgyalások útján való megoldását.

Valamennyi lengyel lap első oldalon közölte a kormány által hozott újabb intézkedéseket. Annak a meggyőződésüknek adnak kifejezést, hogy a behívottak épp úgy, mint az egész lakosság a leg nagyobb hazafiassággal válaszol a kormány felhívására.

A lengyel Hivatalos Lapban megjelent rendelet feljogosítja az állami pénzverdét, hogy a nagyfokú aprópénz hiányra való tekintettel 20 és 50 grosszos váltópénzeket verhessen vasból.

Róma

Amíg a repülőök üzenetet visznek és nem bombát — remélni lehet

Rómából jelenti: A Telegrapho című lap, amelynek Ciano külügyminiszterrel való kapcsolata ismeretesek, azt írja, hogy még nincs minden elvezve, ha idejében cselekszenek.

— Amíg az ágyúk nem dörognék — írja a lap — és amíg a repülőgépek az Északi-tenger felett üzeneteket visznek és nem bombát, remélni lehetünk. Az időt azonban nem lehet késleltetni üzenetváltásokkal. A béke megmentésének lehetőségére órák kérdésevé vált.

A csütörtöki olasz lapok a lengyel általános mozgósítás következtében a helyzetet még súlyosabbnak tartják, mint előbb volt. Kihangsúlyozzák, hogy ez a mozgósítás akkor történt, amikor még London és Berlin között folynak a diplomáciai tárgyalások.

Róma álláspontja változatlan és a békét csak a versaillesi szerződés módosítása után lehet biztosítani.

A Popolo di Roma azt írja, hogy a lengyel általános mozgósítás ellenére nem szakadtak meg a diplomáciai tanácskozások és még van remény a béke rendezésre.

Az olasz nagykövet csütörtökön délelőtt két szer kereste fel az angol nagykövetet. Először reggel 8 órakor, másodszer pedig fél 11 órakor. A Havas-iroda, amely ezt a hírt továbbította, azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy még tovább fontos tanácskozások várhatók.

A Stefani ügynökség megállapítása is arról szól, hogy az általános lengyel mozgósítás rendkívül súlyos jelenség. Olaszország ezek után telkészült minden eshetőségre.

UMBERTO TRÓNORÖKÖS — HADSEREG CSOPORTPARANCSNOK

Az olasz hadsereget két csoportra osztották fel. Az első csoport parancsnoka Umberto trónörökös, míg a másikat Graziani tábornok vezényli.

Északolaszország valamennyi városában, de különösen a piemonti, lombardiai és liguriai városokban széleskörű légvédelmi intézkedéseket foganatosítottak.

VIKTOR EMÁNUEL KÖSZÖNŐLEVELE ROOSEVELTNEZ

Az olasz király köszönő táviratot intézett Roosevelt elnökhöz a hozzájuttatott üzenetért. A távirat így szól:

— Atadtam üzenetét kormányomnak. Az egész világ tudja, hogy Olaszország mindent megtett és megtesz, ami hatalmában áll, az igazságos béke biztosítására.

A VTIKÁN HIVATALOS VÉLEMÉNYÉT KIFEJEZÉRE

A Vatikán hivatalos véleményét kifejezésre juttató Osservatore Romano, a diplomáciai tárgyalások elhuzódását a következőképpen magyarázza:

1. Egyesek szerint mindkét fél arra törekszik, hogy kifárasssa a másikat és megtörje el

lenállását, hogy azután álláspontját békésen érvényesítse.

2. A tárgyalások elhúzódását mások annak tulajdonítják, hogy a tárgyaló felek, mindenképpen el akarja kerülni a háborút.

3. Mások viszont úgy látják, hogy a tár- A Szentatya táviratot

A Times azt írja, hogy az olasz kormány a legszorosabb kapcsolatban áll a Szentszékekkel. Néhány nappal ezelőtt Olaszország vatikáni nagykövete kihallgatáson jelent meg a Szentatya előtt, akit tájékoztatott a német-orosz támadást kizáró egyezményről és kijelentette, hogy annak

semmi kihatása nem lesz Olaszország vallási és kommunistaellenes politikájára.

Összessége bizalmát fejezte ki a nagykövet előtt Olaszország irányában, amely igyekszik a békét megmenteni. A továbbiakban azt írja a lap, hogy biztos forrásból úgy értesül, miszerint a Szentatya szerdán hosszabb táviratot küldött Roosevelt elnöknek, amelyben azt a nézetét fejezte ki, hogy az amerikai elnök által indított mozgalom bizalmat kelte és érdemes arra, hogy tovább folytassák.

XII. Pius pápa Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország és Lengyelország követeit fogadta, akihez újabb felhívást intézett a béke megmentése érdekében.

A NÉMET KORMÁNY KÖSZÖNETE A BELGA KÖZVETTESI AJANLATÁRÓL

Brüsszelből jelentik: Annak ellenére, hogy az angol-német jegyzékváltás tartalmát még nem ismerik, a legújabbban beérkezett londoni, berlini, párisi és varsói jelentések alapján újabb pesszimiztikusan ítélik meg a helyzetet. Különösen a lengyel mozgósítás következtében előállott fejlemények, főleg a mozgósítás hírének németországi visszahatása idézte elő a helyzet kedvezőtlenebb megítélését.

Az Independence Belgie című lap arról ír, hogy a legtöbb európai államban, mindenekelőtt

Lengyelországban, Németországban, Angliában, Franciaországban és Olaszországban a háborus előkészületek már véget értek.

gyalók egymásra akarják hárítani a felelősséget a háború kitéréséért.

4. Olyan feltevések is vannak, amelyek szerint a tárgyalások elhúzódása azzal magyarázható, hogy egyes európai és Európán kívüli államok nem foglaltak véglegesen állást.

küldött Rooseveltnek

és az ugynevezett semleges országok közül, Belgiában, Hollandiában és Svájcban is, általános mozgósítást hajtottak végre.

Minden jel arra mutat, hogy a válság kirobbanással fenyeget és ez a kirobbanás minden percben bekövetkezhetik. A békés kibontakozás lehetőségét még sem szabad feladni.

Pierlot, a belga miniszterelnök fogadta Bülow-Schwante brüsszeli német nagykövetet, aki közölte, hogy a német kormány ama baráti ajánlatot, amelyet a belga király és a németalföldi királynő tettek, tudomásul vette és azt a megbízatást kapta, hogy a német kormány különös köszönetét fejezte ki ezért a lépésért.

BULGÁRIA A TELJES SEMLEGESSÉG ÁLLÁSPONTJÁN.

Bolgár kormánykörökben hangsúlyozzák, hogy Bulgária továbbra is a teljes semlegesség álláspontján van. A hivatalos Dnea című lap rámutat arra, hogy bizonyos áru kivételi tilalmaktól eltekintve, Bulgáriában nem történt semmiféle intézkedés. Bolgár hivatalos körökben hangsúlyozzák, hogy Bulgária továbbra is a legszorosabb együttműködésben marad Jugoszláviával.

TÖRÖKORSZAG ALTALANOS MOZGÓSÍTÁS ELŐTT?

Ankarából jelentik: A köztársaság elnöke tegnap kihallgatáson fogadta Rüsi Arras londoni nagykövetet, majd hosszabb megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel és több miniszterrel. A Stefani ügynökség jelentése szerint Papan ankarai német nagykövet elutazott a török fővárosba. Ugyancsak Ankarába ment az olasz nagykövet is.

Istanbulból jelentik: Hivatalos körökben megcáfolják azokat a híreket, hogy Törökország rövidesen elrendeli az általános mozgósítást.

Belga lap elismerő cikke II. Carol királyról

Az uralkodó példát mutat páratlan munkabírásáról

Brüsszelből jelentik: A belga fővárosban megjelenő „XX-eme Siecle” című lap legutóbbi száma két cikkben foglalkozik Romániával és az uralkodóval. A két cikk címe: „Az új Románia”, „Egy szociális uralkodóház, a Hohenzollernek Romániában”. Az első cikk kiemeli azt az építő partikularizmust, amelyet az új kormányrendszer az ország lakóiba ültetett. A főváros, amely napról-napra fejlődik és legújabb úton van, hogy a nyugati városok színvonalára emelkedjék, az ország többi városaiban folyó építkezések, kézenfekvő példái az építő erőnek, ami ma Romániára jellemző.

A legfőbb tényező, ami cselekvően hat mindenkire, az Őfelsége II. Carol király tevékenysége. Az előkelő belga lap mély csodálattal beszél az uralkodóról, aki nem elégszik meg azzal, hogy másokat bizáditson, ő maga is Istentől megáldott tehetségével

párosult lehetetlen munkaerővel és akarattal dolgozik. Románia történelmének új korszaka előtt áll, a melyre a legmegfelelőbb fizikai és erkölcsi feltételek mellett készül.

A másik cikkben visszatérőzi a cikk írója az ország uralkodóinak törekvéseit, de különösen Őfelsége II. Carol királyt, a román nép erkölcsi és művelődési színvonalának emelésében. A „XX-eme Siecle” hosszasan foglalkozik az ifjúsági szervezettekkel, mint a Társadalmi Szolgálat, az Országőr intézmény. Ez a mozgalom, fejezi be a lap, azt a célt követi, hogy a fiatal nemzedékeknek iránymutatást adjon, megvédje őket az idegen elméletek befolyásai ellen és hogy a társadalmi felelősség érzésének kifejlesztésével új erkölcsi eszményképet ültessen a lelkiükbe.

Különvonat Budapestre

utlevél nélkül

csak személyazonosság igazolvánnyal. 1939. szeptember 12-18-ig. **Részvételi díj Lei 1900.** A budapesti szálloda és kirándulások költségei leiben fizethető. **Utolsó jelentkezés: 1939. szeptember 5.** Beiratkozások a

Központi Bank

Temesvár, I. Alba Iulia ucca 1. Tel.: 15-15.

Birdev

Temesvár, IV., I. C. Bratianu-ucca 45.

Tel.: 26-83.

ROMANIA menetjegyirodákban.

Tárgyalja a szovjettanács a német egyezményt

Moszkvából jelentik: A szovjetek legfelsőbb tanácsa csütörtökön este fél nyolc órakor ült össze, hogy megvitatassa a német-orosz támadást kizáró egyezmény ratifikálását.

Temesvár város ingatlanainak leltára

Loichita Eutim dr. gazdasági tanácsnok irányítása mellett tizenkét városi tisztviselő dolgozik Temesvár város ingatlanainak leltárán. A leltár munkálatai igen részletesek. A jegyzékben feltüntetett ingatlanokról pontos helyszíni rajzokat készítenek, amelyeken feltüntetik az ingatlan határait és a szomszédos ingatlanokat is. A helyszínrajzon kívül minden egyes ingatlanról telekkönyvi kivonat készül és ezek mindegyikét láttatja a telekkönyvi hatóság vezetője. Mivel közel négyezer tételről van szó, könnyen elképzelhető a munka nagysága. A tizenkét tisztviselő közül négy a városban, nyolc pedig a telekkönyvben dolgozik. A város ingatlanainak értéke megközelíti a három milliárd leit. A telekkönyvi hivatalban dolgozó városi tisztviselőt megbízást kaptak, hogy a város ingatlanainak leltára után az állam és az egyházak ingatlanainak is készítsék el telekkönyvi kimutatásait.

Spanyol nagyvezérkar alakult a semlegesség biztosítására

Burgosból jelentik: Az új spanyol külügyminiszter tegnap kihallgatáson fogadta a pápai nunciust, az angol, olasz nagyköveteket és a portugál követet.

A spanyol lapok közlik, hogy Franco tábornok elrendelte a nagyvezérkar megalakítását. A nagyvezérkarnak az lesz a feladata, hogy a nemzet gazdasági és katonai erejét összefogja és háború esetén biztosítsa az ország semlegességét. A nagyvezérkar közvetlenül az államfő alá tartozik. A nagyvezérkar főnöke Bizom tábornok lesz.

Meg akarják iratni Greta Garbo emlékiratait

Amerika, sőt a világ egyik legnagyobb kiadóvállalata meglepő kéréssel fordult a filmvilág koronázatlan királynőjéhez, Greta Garbóhoz. Az igazgatóság ugyanis azzal az érdekes ajánlattal lepette meg Garbót, hogy írja meg emlékiratait, különös tekintettel művésztitkaira, sikereinek okaira. Ugyáltszik, a kiadóvállalat milliók kincset lát elgondolásában, mert az első kiadásért 100 ezer dollárt ajánlott fel a művésznőnek.

Garbó az ajánlatról hallani sem akar s azzal a magyarázattal utasította el az igazgatóság megkeresését, hogy emlékiratot csak azok kezdenek írni, akik már közel érzik halálukat. Már pedig ő még nem gondol a halálra.

Érdekes, hogy jóformán még csak titokban voltak a tárgyalások, de Garbó filmgyára máris azzal a gondolatlaltal foglalkozott, hogy ennek a megrandó könyvnek az alapján készíti el a Garbo életéről szóló film forgatókönyvét s a film főszerepét természetesen Garbóval játszották volna el.

A SCALA mozgó szezonnyitó jelentése

A SCALA mozgó igazgatósága közli hogy

AUGUSZTUS 31-ÉN

kezd meg az őszi szezon megnyitását. Mint az elmúlt évben, az idén újból a „SCALA” fogja bemutatni a legjobb, legnagyobbat és legújabb slágerfilmeket. Az igazgatóság külön is felkéri a n. é. közönséget — tekintettel a nagy filmek rendkívül magas költsédjára — minél többen látogassák a SCALA SLÁGER MOZIT

AUGUSZTUS 31-ÉN

bemutatásra kerül a francia filmgyártás legszebb filmje:

„BETTAUER”

világhírű regénye

A bánatos ucca

Főszerepben:

INKISINOFF, DITA PARLO és ALBERT PREJAN

Darizók, peccenyésütők, kirakatemberek és a newyorki koldusvilág egyéb alakjai

Külön rendőrsztag küzd Newyorkban az ucca vámszedői ellen

Newyorkból írják: A koldus-kérdés: világkérdés. Koldusok a föld egyik szélétől a másik széléig — mindenütt találhatók, ahol emberek élnek. A különféle államok — politikai, gazdasági, és világnézeti berendezésüktől függetlenül, — minden lehetőt elkövetnek társadalmi koldus-mentesítésére érdekében. A rendőrség és egyéb hatóságok a különböző jótékonyági intézményekkel karöltve igyekeznek véget vetni a koldulás nemzetközi ragályának. Mindezek ellenében a legszigorúbb rendeletek ép úgy nem vezetnek célhoz, mint a leghumánusabb és legszociálisabb intézkedések.

Ma már tudjuk, hogy a koldulás nem okvetlenül és nem kizárólag a szegény államok gazdasági nyomorúságának és abból származó társadalmi nincstelenségének szerves függvénye.

„TARHALÓK” ÉS „DARIZÓK”

Newyork — mint a többi európai nagyváros már régebben nyílt harcot hirdetett a veszedelmes szekta ellen. A harc tetőfokára hágott most, amikor egyrészt hivatalosan megállapították, hogy Newyork koldusainak évi „pénziári” forgalma meghaladja az összes jótékonyági intézetek gyűjtését, vagyis a dollárok millióit, másrészt, hogy a világhiállítás olyan dus aratáshoz juttatta a koldulás newyorki magvetőit, akik ellen most már a rendőrség, a különféle hatóságokkal és jótékonyági intézetekkel vállalva a legerélyesebb „tisztítási” murkálatok megindítását határozta el. A newyorki rendőrségben külön „koldus-osztag” foglalkozik az ucca hivatalon vámszedőinek tettenérésével. Egy tiszt vezetése alatt tizennyolc polgári ruhás rendőrből áll az osztag, melyet mostanában jelentékenyen megerősítettek. Az osztag veteránjai szerint Newyork „koldus társadalmá” két főcsoportra osztható: alkalmi és hivatásos koldusokra és ezeknek — mint tolvajnyelvben mondják, — „tarhaló” vagy „darizó” változataira. Szakértők az alkalmi „darizó”-kat, akiket Newyorkban „pumpoló”-nak és „peccenyésütők”-nek is neveznek, a koldusok alsóbbrendű típusai közé sorolják. „Csak egy csésze kávéra!” — az ősi jelmondatuk. Ezt, mint valami kimustrált, ócska pisztolyt szögezik a járőreknél, akik persze már régebben nem ijednek meg kivénült és ötletellen támadóktól. Inkább szánalmas, mint veszélyes figurák ők a newyorki alvilágban, akik kopott külsejükkel és lassu észjárásukkal valóban nem sok vizet zavarnak. Könnyen kerülnek lépésre és nem nagyon „csörögnek”. Ami annyit jelent, hogy nem sok aprópénzt találnak zsebükből.

A hivatásos koldusok modernbb és kifinomítottabb technikájával dolgoznak. Színészek tanulhatnának tőlük, hogyan kell szenvedőket, nyomorúkat „kreálni”. A hivatásos koldusok egyébként az alvilág bürokratái, akik pontosan betartják a hivatalos óráikat. Az ügyesebbek és ravaszabbak napi tizenöt dollárt is megkeresnek munkahelyeiken, bőségesebb esztendőben azonban, különösen most a világhiállítás idején többben 30—40 dollárt is megkeresnek naponként. Sokan élnek „polgári jómódban” közülük és akad közöttük nem-egy gazdag is. A rendőri koldus-osztag nemrég kinyomozta, hogy az a közismert nyomorék, aki kis fehér kutyával vezetett magát Newyork uccáin és a kísérő elhátán elhelyezett perselyben gyűjti össze a napi könyöradományokat — két ház boldog tulajdonosa.

A „KIRAKAT-EMBER”, ÉS TÁRSAI

Ismertes, hogy Newyork City tulajdonképpen számos közigazgatásilag különálló község foglalata. A külön felügyeleti joggal rendelkező községek között persze, hogy könnyű a hivatásos koldusok helyzete. Módszerük, hogy sohasem laknak abban a községben, ahol mesterségüket űzik. Ezáltal úgy biztonságos, mint polgári tekintélye érdekében két-két célt ér el. Amilyen könnyen tűnik el működési területének ellenőrző hatóságai elől, olyan könnyen foglálja el „mélto” helyét a saját — rendszerint szomszédos — községnek polgári társadalmában. Amint mesterségének eszközeit lerakja, vagyis megszabadul foglalkozásának külsőségeitől, kényelmesen átstárolja a saját községébe, ahol mint törzslakó síman és zavartalanul folytatja másik énjének békés és foittalan polgári életét. Jól öltözködő nevével és jólnevelt gyermekével példás családi életet és egyebekben is igyekszik polgári erényeit a köz javára hasznosítani.

A hivatásos koldulásnak — amint azt Ed. Sullivan, a rendőrségi koldus-osztag egyik régi, érdemes tagja megállapította — speciálisai is vannak. Ilyen elsősorban az úgynevezett „kirakat-ember”. Kizárólag élelmiszer-boltok, esemegkereskedések és

cukrászdák előtt ácsorog és tüntető sóvárgással nézi a kirakatot, amíg a járőreket megszánják. A „kirakat-ember” legközelebbi rokona a „Cafeteria-man” a kávéember. „Stand”-ja a kávémérések bejárata, ahol nappali kísértetnek öltözve, arcan az éhezők maszkjával üti fel átörfáját. Nem pénzt kér, csak valami harapnivalót az életmentő kávé mellé. „A haldokló meséjét” azonban olyan drámai gyorsasággal tudja előadni, hogy annak hatása alatt minden erszény önként megnyílik. Szegény éhenhaldokló betámolyog ezekután a kávémérésbe, ahol — a látszat és a nemes adakozó kedvéért, — mohón lehajt egy pohár — jeges vizet. Így felfrissülve ezután már nyugodtan haldokolja végig a kerület hátralévő kávéméréseit, hogy a napi „Losung” bezebelése után magához térve, valamelyik rendes, polgári barban — végre! — nyugodtan megigyon egy csésze — feketét.

KOLDULÓ „NÓBARATOK”

A Fifth Avenue keleti, úgynevezett „selyemharisnya” negyede nehéz terület. Lényegesen magasabb képességet követel a kéregetés vállalkozóitól. Az előnyös megjelenés, vagyis a „for gentleman”-nek szánt jólszabtt ruha, a behizelgő modor, az éber óvatosság és a „csuda duma”, a „glib talk” ép oly fontos és elengedhetetlen feltételei a sikernek, mint például a college-beli nevelés. A legkockázatosabb, de egyben a legdusabb jövedelemmel kecsegtető koldulási terület az East Fifthies. Városszerzte egy egy „vágás” általános eredménye 10 centre becsülhető, míg az East Side gazdagabb körzetében — a rendőrség nézete szerint, — gyakran negyed- vagy féldollár is „leszik”. Az adakozók itt nagyobbára nők. A koldusok pedig a legmegtrögtöttebb — nőbarátok. Egy jöképű fiatalember, aki könnyed bőbeszédűségével kizárólag a Park Avenue özvegyeinek hiszékenységére alapította üzleti számításait, hatalmas összegeket „társalgot” ki valamilyen emberbaráti célt szolgáló tudományos felfedezésének kiaknázásához. Az ilyen és hasonló eseteknek persze se szeri se száma a koldus-lvagok e női paradiosmában.

Sajnos, a törvény túlságosan lassu járása ahhoz, hogy a turpisságoknak legmodernebb közlekedési eszközein utazó koldusokat rendszeresen utolérje. Legnagyobb baj azonban az a tüntető rokon-szenv, amellyel a közönség igen gyakran a „szegény” koldusok mellé áll. Tettenérés esetén az eljáró rendőrnök mindenkor a legkörrültekintőbb óvatosságra és végtelen tapintatra van szüksége a közrend megóvása érdekében. Pillanatok alatt csödület támad és

Tizennyég egészségügyi intézményben ápolják Temesvár betegeit

Havonta pontos kimutatás készül a beutalt és elbocsátott betegekről

Az egészségügyi törvény értelmében havonta pontos kimutatás készül az egészségügyi intézményekbe ápolásra beutalt és onnan elbocsátott egyénekről. Ez a kimutatás magában foglalja az illető egyének személyi adatait, életkorát, vallását, nemzetiségét, állampolgárságát, lakását, anyagi helyzetét, iskolai képzettségét, családi állapotát és foglalkozását. Felütielti továbbá a kimutatás, hogy a kezelt egyén, mikor került az egészségügyi intézménybe és meddig tartózkodott ott, milyen betegséget, vagy sérülést állapítottak meg rajta, milyen volt az orvosi kezelés módja, szükség volt-e műtetre és milyen volt az állapota elbocsátásakor.

A nemzeti gárda megalakulása Vingán

Vinga községben ünnepélyes keretek között alakult meg a nemzeti gárda. Jelen volt Ciupe Gheorghie dr. királyi helytartósági vezértilkár, Madancovic Nicolae ezredes, a nemzeti gárdák Temes tartományi főparancsnoka, Popovici Epaminonda főszolgabíró és számos más előkelőség. Bocsianu Alexandru főesperes tábori misét tartott, majd beszédet intézett a nemzeti gárda tagjaihoz. Egymásután beszéltek ezután Ursu kapitány, a nemzeti gárda megyei parancsnoka és Madancovic ezredes, a nemzeti gárdák helytartósági főparancsnoka. Ciupe Gheorghie dr. királyi helytartósági vezértilkár intézett végül lelkesítő szavakat a gárdistákhoz, akiket buzdított, hogy odaadó követői legyenek öfelsége Carol király eszméinek. Azután megalakították a nemzeti gárda vingai vezetőségét.

Ne hagyja betegségét komollyá válni...

Őn ugyebár tudja, hogy minden gyógyszer annál hatásosabb, minél korábban kezdik vele a betegséget kezelni. Ne várjon Őn, amíg arterioszklerózis összes végzetes körtünetéivel jelentkeznek. Most még csak nehezen emészt, fülzörgései és látózavarai vannak. Nagyobb fogalom az uccán már rosszullétet, szédülést okoz. Álom alig jön szemeire és reggelintén kipihenetlenül ébred. A vérnyomása emelkedik... Vigyázat! Legfőbb ideje, hogy gondoskodjon sajátmagáról! Urodonal lesz gyógyulásának egyik főtényezője.

URODONAL

mentesíti mérgektől a szervezetét.
Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

uccai botrány fenyeget. Mindig akadnak járőreik, akik jól rögtönzött hangulatot csinálnak a hatóságilag „megtámadott” és ok nélkül nyilvánosan megszegyenített „szegény ember” mellett. Szerencsére ilyenkor mindig akad egy tekintélyes polgár, aki jó szóval az eljáró rendőrt meggyőzi tévedéséről. Mondanunk sem kell, hogy ez a tekintélyes polgár rendszerint a koldustársaság jólfizetett alkalmazottja.

A KOLDUS-KLINIKA

Őt éve annak, hogy a Jótékonyági Tanács megalapította a „koldus-klinikát”. A kitünő intézmény tulajdonképpen kieszelője és lelke: Walter D. Mille ügyész, a Városi Tanács koldusbizottságának elnöke. A klinika egy esztendő alatt az eseteknek tömeges adatait dolgozta fel, melyek teljesen új fényt vetettek az általános koldusprobléma newyorki sötétségbe. Mr. Mille szerint, a klinika legnagyobb értéke, hogy olyan szociális és jogi keretet adott a Városi Tanácsnak, amelyen belül a társadalomra nézve hasznos intézkedésekkel, ha kellett, megfelelően szigorú ítéletekkel egyengette Newyork koldus-mentesítésének sötét, zerguzos utját. A klinika szociális szolgálata számos esetben nemcsak rendes polgári foglalkozáshoz és keresethez juttatta a koldusokat, gondoskodott arról is, hogy a rázorulók rendes lakást és ellátást kapjanak, s ezenkívül megfelelő orvosi felügyeletben is részesüljenek.

— A rendőrbizottságoknak a koldusokkal szemben alkalmazott nagyobb szigora — jelentette ki James E. O'Brien, a koldusosztag rendőri parancsnoka, — máris üdös eredményeket hozott. Különösen a hosszabb — 4—6 havi — szabadszervezésre szóló ítéletek nyilvánosságra hozatalával az egész állam területén elértek, hogy a koldusok kétszer is meggondolják, amíg újra Newyorkba jönnek szerencsét próbálni.

Temesvárott tizennyég olyan egészségügyi intézmény van, amelyek forgalmáról havonkénti kimutatást kell készíteni.

Ezek között van négy állami és tíz magánintézet. Az állami egészségügyi intézmények a következők: 1. Központi kórház és a hozzátartozó osztályok, 2. Járványkórház, 3. Gyermekkórház, 4. Fehér Kereszt-kórház. A magánintézetek ezek: 1. Irgalmasrendi kórház, 2. Német kórház, 3. Park-szsanatórium, 4. Bánáti szsanatórium, 5. Kakuk János dr. szsanatóriuma, 6. Szana András dr. szsanatóriuma, 7. Szent Anna kórház, 8. Klinger dr. szsanatóriuma, 9. Freund dr. szsanatóriuma, 10. Galetaru dr. szülészeti szsanatóriuma.

1939 júliusban az állami központi kórházban négyszázharminc, a járványkórházban negyvenkét, a gyermekkórházban százharmincöt, a Fehér Kereszt kórházban száznegyvennyolc és Irgalmasok kórházában százhuszonegy

a többi magánkórházban és szsanatóriumban pedig együttvéve kétszáztizennyeg felvő beteg volt.

A járványkórházban júliusban három beteg meghalt, a hónap végén pedig harminckilenc beteget elbocsátottak. Elbocsátottak tíz olyan tüdőbeteget, aki más embertársaira már nem jelent fertőzési veszélyt. Az elbocsátott tüdőbetegek közül egy kétszázharmincnyolc, kettő pedig száznegyvenhárom napig, a többi két hónapon felül állott ápolás alatt. Az elbocsátott tíz tüdőbajos között volt három cseléd, hat iparos és egy háztartásbeli. A járványkórházi betegek júliusi ellátása 58.000 leibe került.

Visszatérnek a háboru kísértetei...

Páris izgalmas napjai egy negyedszáz év előtti augusztusban. — Hogyan folytak le a német és francia kormányok utolsó jegyzékvitáitai?

Dramai előjáték, amely egy hét alatt lepergett

Párisból írják: Huszonöt év múlva kísértetszerűen térnek vissza ennek a történelmi napnak a fázisai, amelyek az emberiség egyik tragédiáját vezette be. A helyzet, az európai konstelláció kevés eltéréssel csaknem ugyanaz, mint 1914. augusztusában. Akkor is világkatasztrófa fenyegetett, Franciaország és Anglia akkor is egy erős Németországgal állott szemben és szövetségéhez tartozott a kettős monarchia és Olaszország. Amit egyetlen francia sem hitt volna el, az ma valósággá vált: a háboruban szétzúzott Németbirodalom meglemedett porából és Vilmos császár szerepét most Hitler Adolf vette át azzal a különbséggel, hogy „életterőről” beszél, míg a német császár kedvenc szava a „hely a nap alatt” volt. Franciaországra nézve ez a helyzet annál tragikusabb, mert hiábavalónak mutatkozik most a négy éven át hozott verálzatot és a győzelem.

A LAPOK ELSŐ OLDALÁN A CAILLAUX-PER.

Franciaország az elmúlt hetekben rendkívüli fegyverkeztséget tanusított. Az az idő, amely 1938. szeptemberétől letelt és a francia újjászülés korszakának nevezhető. A néplelékből egészséges áramlat tört fel és ez a gyógyulás a francia nép történelmi fejlődésében leli magyarázatát. Ugylátszik a néplelék éppenny nem változik, mint a föld. A franciák azok maradtak és a németek is ugyanazok. Talán ebben rejlik a helyzet tragédiája. A franciák lelkeszemei előtt meglevenednek a huszonöt év előtti dráma eseményei.

Még július első felében semmi sem mutatott a közelülő katasztrófa, a szerajevói gyilkosság ugyan nemzetközi feszültséget keltett, de ezt nem vették komolyan. Néhány évvel azelőtt a marokkói viszály idején sokkal nagyobb mértékben nyilvánult meg a háborus neurozis, az utolsó pillanatban azonban minden békésen elrendeződött. A nép, mint most, akkor sem akarta a háborút. Raymond Poincaré köztársasági elnök ezért nyugodtan utazhatott el a René Viviani miniszterelnök és külügyminiszter társaságában Szentpétervárra. Párisban a Longchampson éppen olyan elegáns közönség előtt futtatták le a Grand Prix-t, mint az előző esztendőben. A párisiak szabadságra mentek és a várost megtöltötték a külföldi látogatók. A színházak állandóan telve voltak. A Casino de Parisban és a Folies Bergeresben káprázatos revük mentek. A háboru a küszöbön állott és nem tudták róla. Mindenkit jobban érdekelt Madame Caillaux, az előző miniszterelnök feleségének a pere, aki néhány hónappal előbb lelőtte Calmettet, a Figaro főszerkesztőjét. A lapok első oldalán a főtárgyalásról adtak hírt. A párisiakat azonban jobban érdekelte az, hogy Madame Caillaux elájult, amikor az esküdtbírósg előtt intim leveleit felolvasták, mint a szerajevói eset.

A NÉMET NAGYKÖVET ELSŐ JEGYZÉKE.

Viviani miniszterelnök távollétében Párisban az ügyeket Bienvenu-Martin, az ősz közoktatásiügyi miniszter vezette, aki ugylátszik csak július 23-án ismerte fel a helyzet komolyságát. Július 24-én délután a német nagykövet, Schön báró, Philippe Berthelot külügyminiszteri vezértilkárnak, aki a nyári szünetben a minisztériumot vezette, szóbeli jegyzéket nyújtott át. Ebben Németország Franciaország tudomására hozta, hogy nem térheti, hogy az osztrák-szerb konfliktust a szövetségesek kérdésévé tegyék, ha Franciaország és Oroszország a kérdésbe beavatkozna, a dolog katasztrófa-hoz vezetne. — A Balkán-kérdést ne emeljük fel európai kérdéssé — mondotta báró Schön, aki egyben kö-

zölte, hogy szentpétervári kollégája ugyanilyen értelmű jegyzéket ad át aznap az orosz külügyminiszternek.

Schön szavai nem kívántak magyarázni valót. Bienvenu-Martin táviratilag közölte a jegyzék tartalmát Poincaréval, aki már a La France páncélosgőzösön utban volt Svédország felé, hogy V. Gusztáv királyt meglátogassa. Poincaré nyugodt maradt, nem akart egy jellel sem aggodalmának kifejezést adni. Utját folytatta és a stockholmi ünnep-ség programpontjait kinos pontossággal betartották. Az elnök semmit sem változtatott pohárköszöntőjén. A kopenhágai és oslói látogatások hasonló nyugalommal nyertek lebonnyolást.

De közben az események tornyosultak és július 26-ról 27-re virradó éjjel a páncéloscirkáló utját Franciaország felé vette. Amikor Dülichirchenben az elnök partra szállt, nagy lelkesedéssel fogadták. A negyven esztendőes revanche gondolat feltámadott. A francia nép mindenre el volt szánva.

JAURÉS ÉS IZVOLSZKIJ IZGALMAS TALÁLKOZÁSA.

Július 31-ike volt az a nap, amikor a feszültség tetőfokra lépett. Egyetlen ember fáradozott azon, hogy az utolsó pillanatban megmentsse a békét. A monarchia és Szerbia között a háboru már kitört: a veszélyt el kellett szigetelni. Jean Jaurés hirte-

len otthagyta a második internacionálé brüsszeli ülését és Párisban termett. A francia szocialisták vezére nagy hazafi volt, de egyben a béke barátja. Nálánál senki nem kereste jobban az igazságot és nem gyűlölte jobban a hazugságot. Szerinte Oroszország magatartása nem felel meg a béke gondolatának.

Amikor július 31-én Jaurés felkereste Viviani külügyminisztert, az előszobában a nagy néprömb szembe találkozott Izvolszkij orosz nagykövettel és ekkor indulatától elragadva, ezt a szót mondotta a nagykövetnek:

— Canaille! (Alávaló!)

Rászolgált-e erre a támadásra Izvolszkij, nem tudjuk. Tény az, hogy kortársai intrikus szerepet tulajdonítottak neki a háboru kitörése körül. Állítólag másnap, amikor a hadüzenet megtörtént, Izvolszkij körörfelvette ezt a hírt és azt mondotta:

— Ce'est ma petite guerre, qui commence... (Most kezdődik az én kised háborum...)

EGY KÉZ NYUL BE AZ ABLAKON.

Azon az éjszakán azonban, amely ezt a két napot elválasztotta, tragédia játszódott le. Július 31-én Jaurés még mindig az események és az Izvolszkijjal történt délelőtti incidens izgalma alatt a Rue Montmartren levő Caffé Croisantba tért be vacsorázni. A kiszolgáló kisasszony megkérdte a népevért:

— El lehet-e kerülni a háborut?

— Én már nem hiszem, gyermekem.

Ebben a pillanatban a nyitott ablakon át egy kéz nyult be, revolver sült el és a fiatal rojalista Villein szívenlőtte Páris bálványát. Még az est folyamán megindulnak a munkástömegek a város központja felé és bosszút lihegnek Jaurésért. Viviani miniszterelnök személyesen megy a nép közé és kéri őket, hogy őrizték meg hidegvérüket. Figyelmezteti őket a nemzet egységének szükségességére. A tömeg megnyugodik és visszatér: a béke utolsó éjszakájára.

Jegyzék jegyzék után

Valóban minden kísérlet csődöt mondott és a háboru nem volt elkerülhető. Németország komolyan hitte, hogy az orosz-francia-angol szövetség meg akarja semmisíteni. Olvassuk, mit ír erről az akkori londoni német nagykövet, Lichnovszky herceg:

— Az a rettenetes frázis, hogy „be vagyunk kerítve” arra szolgált, hogy az adófizetőket megfélemlítsék. Ilymódon elérhető volt, hogy azok elviseljék a rettenetes adókat, amelyeket a háborus készülődés miatt kivetettek. A valóság az volt, hogy Európa a tőlünk való féltében szövetségeket kötött ellenük, mi pedig kitaláltuk a bekerítés mithoszáit.

Báró Schön a Quai d'Orsayn tett újabb látogatása alkalmával egyenesen feltette a kérdést, hogy vajjon Franciaország semleges marad-e, egy orosz-német háboru esetén? Franciaország válasza rideg volt:

— Franciaország azt fogja tenni, amit érdekei parancsolnak.

Egy fél nappal később következik Schön újabb demarsa: Franciaország a semlegesség zálogául adja át Verdun erődjét. Erre a francia kormány már nem felelt.

Németország azon okból, hogy francia repülők Nürnbergre bombákat dobtak, augusztus 3-án hadat üzent Franciaországnak. Schön báró a háboru után kijelentette, hogy maga is elhitte a nürnbergi bombavetést, mert ha tudta volna, hogy az meg sem történt, leköszönt volna állásáról és a demars átadását nem vállalta volna.

Augusztus 4-én mindenki tudta, hogy a kamara ülésén be fogják jelenteni a háborut. Sohasem volt Franciaország egységesebb, mint akkor. Viviani beszédét a képviselők megszakították és eskiüt tettek arra, hogy vagy győznek, vagy meghalnak. Mély meghatódottsággal Viviani ezekkel a szavakkal zárta beszédét:

azzal utasítottak el, hogy késedelmesen érkeztek be.

Miután az elutasítás a bíróságok és a polgármesteri hivatalok részéről a 64-ik szakasz alapján történt, amely szakasz később módosult, tehát a minisztérium felszólítja a kormányzóságokat, hogy utasítsák az illetékes hatóságokat az ilyen kérelmek elfogadására.

Az igazságügyminiszter nagyfontosságú rendelete az állampolgársági jelentkezések elfogadásáról

Bucurestiből jelentik: Az igazságügyminisztérium az alábbi körrendeletet küldte el a tartományi kormányzóságokhoz:

Az igazságügyminisztériumnak tudomására jutott, hogy egyes tartományi polgármesteri hivatalai visszautasítják az állampolgári listába való felvételt azon lakosok részéről, akiknek kérelmeit a múltban

— Nous sommes sans reproche, nous serons sans peur! (Minket nem illet gáncs és mi félelem nélkül maradunk!)

A háboru négy évig tartott és közben többször úgy látszott, hogy a játék elveszett. A harmadik köztársaság létrehozója, Georges Clemenceau végül megmentette Franciaországot és 80 éves korában, 1918. november 11-én a kamara szószeréről jelentette:

— A háboru véget ért.

A. A.

CORSO mozi

bemutatja Francis Carco hírneves író érdekfeszítő nagyjelmjét

A NŐK BÖRTÖNE

A főszerepekben:

RENÉE SAINT-CYR, FRANCIS CARCO

A legmeghatóbb, legőszintébb, a leghatásosabb védőbeszéd egy megtévedt érdekében...

Viviane Romance...

szerep és gyűlöl, énekel és szenved

PARAMOUNT HIRADÓ

Délután 3 órakor 17 lei:

AZ UTOLSÓ BARIKÁD

= HIREK =

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

Időszerű ajándék

A ház barátja évek óta jár a hához. Nem házi barát, nem a háromszög egyik ága, hanem a ház barátja. Pontosabb fogalmazással: barátja férjnek, feleségnek, gyermeknek, cselédnek, kiskutyának, a hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

Óreg agglegény, aki nem akar megházasodni és más családját tekintni saját családjának. Boldog, ha az idegen tüznel melegekedhetik és nem vágyakozik saját tűzhely után.

A barát időnkint kedveskedik a ház asszonyának. Hoz virágot, csokoládét, bombont, kölni vizet, mozijegyet, sétapartnertől szegődik a feleség mellé, amikor a férjnek nincsen ideje, állandó negyedik a rómpartiban.

Kedves, tisztességtudó, udvarias, ügyvezető jó fiú. Csendes, szólab, szívelves, osztozik a háziak örömeiben és részt kér azok bajából. A mai viharos időben ő is a rádió mellett ül és lesi a híreket, miként minden derék polgár, aki a nagy idők tanujának nevezheti magát.

Tegnap a ház barátja terjedelmes csomaggal állított be. Illendően kezelt csokolt az asszonynak és átnyújtotta a csomagot, mondván: „Ha nem haragszik, nagyságas asszony, kis ajándékot hoztam”.

Az asszony sohasem haragszik, ha ajándékot kap. Az asszonyok inkább akkor haragosak, ha nem kapnak.

Kiváncsian kihámozza a papíros göngyölegből a holmit, amely hosszukás henger alakú fémdoboz, sötét zöldszínre festve, ez a szín mostanában divatos. A házakat is ilyenre festik. Egy hét múlva biztosan zöld, káki és csukaszürke ruhában, kosztümben, kalapban és cipőben szaladgálnak majd a nők.

Felnyitja a doboz fedelét és előkerül egy szépen fejlett, pompásan simuló, tetszetős és még egészen friss — gázlarc...

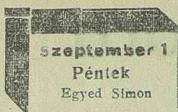
K. S.

— Olaszország egész kávékészletét lefoglalták a hadsereg számára. Romából jelentik: Szeptember elsőjétől kezdve Olaszországban az egész kávékészletet a hadsereg számára foglalták le. A kávé eladása magánosok részére tilos.

— FRANCIA LAP ELISMERŐ CIKKEI ROMÁNIARÓL, Párisból jelentik: A „Par Avion” című ismert francia folyóirat legutóbbi számában hosszabb cikket közöl Titeanu Eugen saját és propaganda miniszter tollából. A miniszter kiemeli Romániának az európai idegenforgalomban elfoglalt helyzetét. Ezen kívül még két cikk foglalkozik Romániával, „Románia, a vendéglátó ország” és „Románia, a vadászati ország” címen. A lap felhívja az olvasókat, hogy látogassanak el Romániába, amely városainak nyugodt életével, a Kárpátok csodálatos látványosságával és kolostoraival minden látogató számára felejthetetlen élményt nyújt.

— Négy leles igazságügyi bélyeg. Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi minisztérium a közönség tudomására hozza, hogy minden kérvényt, amelyet az igazságügyi minisztériumhoz intéznek 4 leles igazságügyi bélyeggel kell ellátni.

— Megszűnt a vasúti forgalom Belgium és Hollandia között. Belgium és Hollandia között a vasúti forgalmat tegnap este beszüntették. További intézkedésig egyetlen vonat sem közlekedik a két ország között. Franciaországgal, Svájcjal és Németországgal korlátozott vasúti forgalom áll fenn.

szeptember 1
Péntek
Egyed Simon

1911. szeptember 1-én nyílt meg a kolozsvári Marianumi leánynevelőintézet. A Marianum a kolozsvári római katolikus egyházközség tulajdona. Iskoláit a Miasszonyunkról elvezett iskolánövérkek vezetik. Az intézettel kapcsolatos internátusban százhatvan növendék számára van hely.

1862. szeptember 1-én jelent meg Lincoln Ábrahám amerikai elnök híres nyilatkozata, amelyben az összes néger rabszolgákat szabadoknak nyilvánította. Az Egyesült Államok déli államai ehhez nem akartak hozzájárulni és polgárháborút kezdtek az északi államokkal. A háború az északiak győzelmével végződött.

— A KIRÁLYI AEROCLUB NAGYDIJAS VERSENYE. Bucurestiből jelentik: Az elmúlt vasárnap rendezte meg a királyi román légügyi szövetség nagydíjas versenyt az 1043 kilométer hosszú Baneasa — Galati — Ismail — Tecuci — Chisinau — Darmanesti — Buzau — Baneasa vonalon. A 29 induló közül 22 érkezett meg az előírt időn belül a célba, míg ötven feladták a versenyt, kettő pedig a megállapított időn túl szállott le.

— Folyik a francia főváros kiürítése. Párisból jelentik: Tegnap tizenhatezernél több gyermeket vittek el Párisból vidékre. Csütörtökön folytatják a francia főváros kiürítését.

— VEGYESBIZOTTSÁG TÁRGYALJA LE AZ ÁLLAM ÉS A RÓMAI KATOLIKUS EGYZHÁZ KÖZÖTT FÜGGŐBEN LEVŐ KÉRDÉSEKET. Bucurestiből jelentik: Szeptember elején a kisebbségügyi minisztériumban összehívta az a vegyesbizottság, melyet az erdélyi római katolikus egyház és az állam között felmerülő függő kérdések rendezésével bíztak meg. Az állam részéről Lucian Borcea dr., a nagyszebeni ügyvédkamara dékánja és Garoiu I dr. a brassói ügyvédi kamara szerepelnek a bizottságban, míg a római katolikus egyház és intézményei valamint a római katolikus státus képviselőiben Durkovic dr., a bucarestii római katolikus érsekség vikáriusa és Gyárfás Elemér dr. ügyvéd, a római katolikus státus vezetőségének elnöke vesz részt a tárgyalásokon. A bizottság titkára Lazar Iacob dr egyetemi tanár.

— Kineveztek a svájci hadsereg főparancsnokát. Bernből jelentik: A svájci parlament és szenátus teljes felhatalmazást adott a kormánynak és jóváhagyta a mozgósítási intézkedéseket. A svájci hadsereg főparancsnokává Henry Gusont választották meg.

Temesvár területe

összesen 8365 hektár. Ebből 1776 hektárt a város belső területe foglal el. A belterület 983 hektár beépített rész, 332 hektár udvar és kert, 34 hektár park, ucca, tér és piac 425.5 hektár, pocsolya és vízfalás 1.5 hektár. A külső területről gazdaságilag művelhető 5417.5 hektár, legelő és kaszáló 427.5 hektár, hasznavehetetlen terület 224 hektár, a külterületen beépített rész 89.5 hektár, út, árok, Bega csatorna, vásártér és repülőtér 431 hektár

— A királyi helytartó vidéki útja. Marta Alexandru dr. királyi helytartó tegnap délelőtt Nagykomlóson tartózkodott, ahol megemlékezett a nemzeti gárda ottani csapatát. Délután Obessenyőre utazott és megtekintette az új görög keleti román templomot. A helytartó, akinek kíséretében voltak Madanovic ezredes, a nemzeti gárdák helytartóság főparancsnoka és Daminescu Octavian dr. osztályfőnökök, tegnap este visszaérkezett Temesvárra.

— Husz nemzet huszezer katolikus ifjuniók számára kiadottak Romába. Romából jelentik: Vasárnap érkeznek meg Romába a világ minden részéből a katolikus ifjuniók egyesületek képviselői, hogy Romában egy hetet eltöltsenek, a Szentatya ajkáról buzdító szót halljanak és áldását vigyék hazára otthonmaradt társaiknak. A világ érdeklődését ma más események foglalják le. Talán sokan el sem tudnak menni erre az egyhetes találkozóra. Mégis bizni lehet abban, hogy ez a találkozó nem lesz hiábavaló. Husz nemzetnek több mint huszezer képviselője járul hódolattal a közös Atya trónja elé. Az ifjúsági egyesületek Romába induló képviselői már hónapok óta készülnek a római zarándoklatra. Franciaország küldi a legtöbb képviselőjét. Itt 200 ezer szervezett katolikus ifjuniók 400-as csoportja fogja Romában képviselni. Belgiumban 100 ezer a szervezett katolikus ifjuniók száma 2000 csoporttal. Svájcban 30 ezer, Hollandiában 10 ezer munkás képviseltek magat. Nevezetesebb csoportok jelentkeztek: Angliából, Magyarországból, Irországból, Portugáliából, Francia-Afrikából, Lengyelországból, Jugoszláviából. Nemcsak Európából, hanem a távolabbi világrészekből is jönnek ifjuniók zarándokol Romába. Lehet, hogy az események akadályokat gördítenek a kongresszus megtartása és a zarándokok útja elé, azonban egyelőre az ifjuniók sok felkészülnek az utra

(—) A karánsebesi vagyonszétosztás közgyűlése. A karánsebesi határvidéki vagyonszétosztás vasárnap, szeptember 2-án rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyetlen tárgya a bucarestii erdélyi karánsebesi bankal kötéendő kölcsön ügye lesz. Temesvárról a rendkívüli közgyűlésen Table Nicolae városi főjegyző Mörul, Grozavescu Liviu téglagyári igazgató Ilova és Jura Nicolae vasuti felügyelő Priszaka község képviselőjében vesznek részt.

(—) Pop Amos moziigazgató nyugalomba vonul. Pop Amos, a temesvári városi mozik igazgatója, november 1-én nyugalomba vonul. A város vezetősége a megüresedő moziigazgatói állásra kiírta a pályázatot és ez tartalmazza azokat a feltételeket, amelyeket a moziigazgatói állásra pályázóknak be kell tölteniük. A pályázatok beadásának határideje szeptember 30. A városi mozik igazgatójának rangja másodosztályú szolgálati főnök és havi fizetése 8200 lei. Pop Amos mindenkor nyugalomra lépéssel a moziigazgatói állásra pályázóknak be kell tölteniük. A pályázatok beadásának határideje szeptember 30. A városi mozik igazgatójának rangja másodosztályú szolgálati főnök és havi fizetése 8200 lei. Pop Amos mindenkor nyugalomra lépéssel a moziigazgatói állásra pályázóknak be kell tölteniük. A pályázatok beadásának határideje szeptember 30. A városi mozik igazgatójának rangja másodosztályú szolgálati főnök és havi fizetése 8200 lei. Pop Amos mindenkor nyugalomra lépéssel a moziigazgatói állásra pályázóknak be kell tölteniük. A pályázatok beadásának határideje szeptember 30. A városi mozik igazgatójának rangja másodosztályú szolgálati főnök és havi fizetése 8200 lei.

(—) A prefektus hazaérkezése. Popovici Vilmos ezredes-prefektus Buzauból, ahol elhalt apósa temetésén vett részt, hazaérkezett és újból elfoglalta hivatalát. Tegnap számosan keresték föl a prefektust, hogy részvételt kifejezzék.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették: Ternesz Rajmond Ferenc Mihály, Bozsó Sándor, Friedmann Sándor, Nagy István, Cămpulung Ion, Schiel Horst.

(—) Új városi autóbuszok. A városi villanyautó két új autóbust szerzett be, amelyek egyikét Rónac, a másikat pedig a Petőfi-csárda felé irányuló rendszer közlekedés javítására használ föl. Az új autóbuszok az eddigieknél nagyobbak és olyan gyorsak, amely az indulásnál automatikusan zárdik, a megállásnál pedig önműködően nyílik.

(—) Autó és villamos összeütközése. Az 143. számú magánautó a belvárosi Bratianu-téren ütközött a hatos villamos vonal 48. számú kocsiával. Mindkét jármű kisebb kárt szenvedett. Egyenek utasai sem sérültek meg.

GYÓGYSZERTÁRAK EJJELI SZOLGÁLATÁI

Pénteken, szeptember 1-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a 10 Mai uccában levő Blumberg gyógyszerház.

A II. kerületben a Badea Cartan téren levő Mészáros gyógyszerház és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszerház.

A III. kerületben az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerház.

A IV. kerületben a Gen. Dragalina téren levő Csillag gyógyszerház.

A V. kerületben a Corvin gyógyszerház és a kisodani Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó szolgálatot tart.

Mozi

Bánatos ucca

A Scaia mozi új slágera

Hatalmas érdeklődés közepette zajlott le a Scaia mozgóban Bettauer Hugó: „Bánatos ucca” című gényének filmváltozata. Drámai szenzációkban bővelkedő ez a cselekmény, amelynek központjában egy gyilkosság áll. Páris egy zugszállójában meggyilkolva találják Raval ismert ügyvéd feleségét. A nyomozás során kiderül, hogy a szerencsés asszony barátja, az elvetemedett Stinner, az asszony csalta találkára, hogy megölje és ékszerait elrabolja. Gyanuba keveredik azonban a kihallgatások során Joana is, egy elszegényedett nemesi leány, aki nyomorban Goffier asszony hálojába került, akinek rossz hírű házában a gyilkosság történt. Artatlanul azonban kiderül és az izgalmas tárgyalás után Dumas újságíró felesége lesz, aki már a nyomozás során megszerette. Végtelenül érdekes ez a film, mely feltéve van bűnügyi izgalommal, fülledt erotikával és megdöbbentően szenzációs változatokkal. A szerepek egytől egyig a legnagyobb színészek kezében vannak. Inkinoff a nagyszerű orosz filmszínész Dita Parlo, Albert Prejean, játszó a szerepeket, megdöbbentő élményszerűséggel, film éppen olyan áttörő sikert aratott, mint maga regény és így zsufolt házakra van kilátás.

MŰSOR:

PÉNTEK, SZEPTEMBER 1.

APOLLÓ: A halálbrigád (angol film).

CAPITOL: Miss Raffles (angol film)

CORSA: A nők börtöne (francia film)

SCALA: Bánatos ucca (francia film)

— Hat oldal terjedelemben jelennek meg a francia lapok. Párisból jelentik: A katonai cenzura a legnagyobb szigorúsággal működik. Az „Epoque” első oldalán nagy fehér folt mutatja, hogy a cenzura törölt egy cikket, amelyben a lap az angol városok lakosságához szóló katonai utasításokat közölte. A többi lapok ugyancsak üres ablakkal jelentek meg. A lapok a mai naptól kezdve 6 oldalon jelennek meg.

— Anglia is biztosítja Dánia semlegességét. Koppenhágából jelentik: Az angol kormány biztosította a dán kormányt, hogy tiszteletben tartja az ország semlegességét, ha Németország is ugyanezt teszi.

— Tüntették a közönség Nagybánya rossz mozgójepe ellen. Nem mindennapi jelenetek játszódtak le tegnap este a nagybányai mozgóképszínházban.

A közönség az előadás megkezdése után arra figyelte fel, hogy a szereplők csak a szájukat mozgatják a képen, de egyetlen hangot sem adnak ki. Ezt a hibát a rossz vetítőgép okozta, amely miatt már sokat be-szszankodtak a bányaváros mozgóképszínházának látogatói. A közönség fűtyülni, dobogni kezdett és olyan parázs tüntetés kezdődött, hogy az előadást félbe kellett szakítani. A város vezetősége a tüntetés hatása alatt elhatározta, hogy új vetítőgéppel szereli fel a mozgóképszínházat. A szállításra és a munkálatok elvégzésére 850 ezer lei előirányzattal már a közeli napokban kiírják az árjelteit.

— A VILÁG LEGNAGYOBB IRÓGÉPE. Newyorkból írják: A newyorki világkiállítás számtalan megkapó látványossága közül nem éppen az utolsók egyike a világ leghatalmasabb irógépe. A látogatók eleinte holmi kiállítási csarnoknak véli a fák közül kimagasló háznagyságu tömeget; csak mikor közelébe ér, eszmél rá álmélkodva, hogy a kétemelet magasságu építmény szabályos irógép bilentyükkel, betűkarokkal, fogantyúkkal, kocsival és a kocsi hengerére csavart lepedőnagyságu papirossal. A legmeglepőbb az az, hogy ez az óriásos asztalra kívánkozó irógépszőnyeg nem holmi halott minta, hanem rendszeren működik is. Egy-egy betűjára több mint 20 kg-ot nyom és messziről jól látható plakátbetűket üt a 2,70 méter széles és 3,6 méter hosszú papirossra. A látogatók álmélkodva figyelik, amint a gerendáknak beálló karok villámgyorsan emelkednek és döngő csattogással kopogják a papirossra a legújabb híreket. Mondanunk sem kell talán, hogy nem emberi kéz kopog a bilentyükön, hiszen képtelen volna a súlyos karokat ilyen gyorsasággal mozgatni. A híreket a központi irodában rendszeres méretű asztali irógépen írják; ennek bilentyűi azonban villamos össekötésben állnak az irógép-óriás karjaival. Valahányszor az irodában leütnek egy betűt, egy elektromágneses szerkezet megrántja a nagy irógép megfelelő betűkarját is. A szalag majd 13 cm. széles; az 1575 kg. súlyu kocsi, a betűkarokhoz hasonlóan, villamoserővel jár; önműködően váltódik vissza kezdőállásába az egyes sorok végén és a henger is a kis irógépből érkező villamos áram hatására csavarodik egy serral feljebb. Az egész szerkezet 14.000 kg. súlyu, építése három esztendőig tartott és két tehergépkocsin szállították a kiállítás területére.

— Katonai kísérlettel közlekednek a hajók a Panama-csatornán. Bradley tábornok, a Panama-csatorna amerikai kormányzója, a háborús veszélyre való tekintettel, elrendelte, hogy augusztus 31-től kezdve egyetlen gőzös sem kelhet át a csatornán katonai kíséret nélkül. Minden hajó köteles fedélzetére amerikai katonákat felvenni, hogy elejét vegyék minden szabotázs akciónak, mert attól tartanak, hogy esetleg egy hajót elsüllyesztenek a csatornán, amely így használhatatlanná válna.

— Könyvalakban megjelentek Calinescu miniszterelnök beszédei. Bucurestiből jelentik: „Az új rezsim” címmel most jelent meg Calinescu Armand miniszterelnök terjedelmes műve, amely tartalmazza mindazokat a beszédeket, amelyeket a miniszterelnök 1938. február 10-ike óta mondott el és amelyekben leszögezte az új kormányzati rendszer alapjait.

— Százezer lei pénzbírságra ítélték egy bucurestli háztulajdonosnőt, mert nem jelentette be lakóját. Bucurestből jelentik: A bucurestli járásbíró most mondotta ki az első ítéletet a bérlelők kötelező bejelentéséről szóló törvény és végrehajtási utasítása elleni kihágás ügyében. Az Aviator Stalpeanu-ucca 2. szám alatti ház tulajdonosnőjét és lakóját a bíróság egyenként 100 ezer lei pénzbírságra ítélte.

— Oroszországban emelték a katonai szolgálati időt. Moszkvából jelentik: A szovjet parlament elé beterjesztett katonai törvényjavaslat a katonai szolgálat idejét egy évre emeli fel, a katonai kötelezettséget pedig 19 éves korról 18 éves korra szállította le.

— A Berlin-London közötti postarepülőgép szerencsétlensége. Berlinből jelentik: A Karlhochmuth nevű éjjeli postarepülőgép, amely Berlin és London között közlekedik, csütörtökön hajnalban Hannover közelében szerencsétlenül járt. A repülőgép lezuhant és hat főnyi személyzete életét veszítette, míg a postaszállítmány a tűz martaléka lett.

(—) ZARÁNDOKLAT RADNÁRA. A szeptember nyolcadiki szokásos Kisasszony-napi gyalogos zarándoklat szeptember hatodikán indult városunkból Radnára. Az egyes városrészek zarándokai saját templomukban gyülekeznek szeptember hatodikán, szertelen reggel félöt órakor. Onnan körmenetben a Dóm-templomba mennek, ahol öt órakor szentmise lesz a zarándokok részére. A zarándoklat, amelyet Fodor József, a katolikus Népszövetség Temesvár Egyházmegyei Központjának főtiktára vezet — szeptember tizedikén érkezik vissza Temesvárra. Szeptember nyolcadikán különvonat is indul a józsefvárosi pályaudvarról reggel négy órakor. A gyárvasíri állomásra 4 óra 5 perccor áll meg a zarándokvonat. Jegyek elővételben oda és vissza száz leiert kaphatók: I. kerületben Mieszió kegytartóüzlet, II. kerületben Janszenszky női divatárüzlet, III. kerületben plébániahivatal, IV. kerületben Compas könyvkereskedés.

(—) GRITTA RENDŐRKVESZTOR ÚJRA HÍVATALBAN. Gritta Ovidiu rendőrkvesztor tegnap hazatért nyári szabadságáról és újból átvette hivatalának vezetését.

(—) A TEMESVÁRI FRANCIA KONZUL GYÁZSA. Bucurestiben hetvenöt éves korában meghalt Boullen Senateur magánzó. Az elhunytban Boullen Pierre temesvári francia konzul édesapját gyászolja.

(—) LETRTÓZTATTÁK REMÉNYI REZSÖT. A rendőrség csalás miatt letartóztatta Reményi Rezső dr. ügynököt, aki ellen több feljelentés érkezett, hogy egy régebben megszűnt lapra előfizetéseket gyűjtött.

(—) NYUGALOMBA VONULÓ EVANGÉLIKUS PAP. Lugoson Klósz Alfréd evangélikus pap meggyengült egészségi állapota következtében szeptember 1-én nyugalmába vonul. Hívei búcsúvacsorát rendeztek a tiszteletére, amely alkalommal több melegehangú beszédben méltatták a távozó pap érdemeit.

(—) HALÁL AZ UCCAN. A gyárvasíri Carlova uccában tegnap délben egy ötven év körüli férfi összeesett és meghalt. Személyazonosságát eddig nem tudták megállapítani. A holttestet a temető halottasházába szállították.

(—) TILTOTT MŰTÉT KÖVETKEZTÉBEN HALÁL. Kisberekiszőlő jelentették az ügyészségnek, hogy Janosev Milotin huszonnyolc éves felesége tiltott műtét következtében meghalt. A vizsgálat megindult.

(—) A BETŐRŐ SZÖKÉSI KISÉRLETE. A szabadfalusi csendőrség tegnapelőtt letartóztatta Lazar Nicolae huszonkilenc esztendőes meghali lakost, akit betörések miatt köröztek. Két csendőr tegnap délután Lazar Nicolae Szabadfaluról Temesvárra kísérte, hogy átadja az ügyészségnek. A módosi híd közelében a betörő hirtelen futásnak eredt és menekülni próbált. Minthogy háromszori felszólításra nem állott meg, az egyik csendőr utána lőtt és a jobb lábát eltalálta. A sebesült Lazar Nicolae azután sikerült elfogni. A mentők első segélyben részesítették és kórházba szállították, ahol csendőr vigyáz rá.

(—) A KIRÁLYI HELYTARTÓ KÖSZÖNETE. A cukrászok és rokonszokmák céhének alakuló közgyűlése üdvözlő táviratot intézett Marta Alexandru dr. királyi helytartóhoz. Albu Constantin céhelnök most levelet kapott a királyi helytartótól, amelyben az az üdvözlésért őszinte köszönetét kifejezi.

A hazugságmérő sikere

Egy newyorki nyomozás során most alkalmazták először az új tökéletesített hazugságmérő készüléket. Egy repülőgéppályán számos rombolás és szabotázszerű esemény történt, s a gyanúsítottak száma rendkívül nagy. A detektívek eddig 200 embert hallgattak ki a hazugságmérő segítségével. Ez a gép állítólag jelzi azokat az ideg- és szívzavarokat, melyek a szervezetben végbemennek, ha az ember hazudik. A 200 kihallgatott ember közül 9-nél jelzett a gép súlyos zavarokat. Ezeket most tovább faggatják.

— HUSZONKÉT RENDŐR ŐRZI A VILÁGKIÁLLÍTÁSON A VILÁG LEGERTÉKESEBB DRAGAKINCSET. Newyorkból jelentik: Bankárok és dragákereskedők egyik csoportja most állította ki a newyorki világkiállításra az „Andok védasszonyának koronáját”, amely ma a világ legnagyobb értékű ékszere és rendkívül érdekes történetre tekint vissza. 1590-ben borzalmas járvány pusztított a délamerikai spanyol gyarmatokon. A járványtól egyedül Popayan városka menekült meg, amelynek lakói akkor elhatározták, hogy hálából a székesgyházban álló Mária szobor számára értékes koronát készítenek. A koronát egy száz font súlyú tömör aranytömbből készítették el és azután 453 smaraggal díszítették, amelyek egykor a perui inkák birtokában voltak. A korona csúcsa tíz kőből áll, amelyek között ott van Atahualpanak, az utolsó inka uralkodónak legendás hírnévű smaragdja is. Ez a tíz kő olyan tiszta és olyan nemes, hogy értékük az ötszörösét teszi a velük egyforma nagyságu gyémántoknak. Az Egyesült Államok kereskedelmi minisztériuma minden egyes követ háromszor dollár értékűre becsül s az egész korona értékét ötmillió dollárra teszik. A korona az idők folyamán egy északamerikai bankárcsoport birtokába jutott, amely most tovább akarja a kincset értékesíteni. Így került a korona a newyorki világkiállításra, ahol 22 rendőr őrzi éjjel-nappal a vedőre váró páratlan értékű dragáságot.

(—) REFORMATUS ISTENTISZTELET ZSOMBOLYÁN. Kuhn Zoltán, a felsőortoni reformatus misszió lelkesze vasárnap, szeptember 2-án délelőtt feltizenegyor Zsombolyán istentiszteletet tart.

A NAP HUMORA

A kenguru szomorú arccal sétál, amikor megszólítja őt egy róka:

— Mi van magával, hogy olyan savanyu arcot vág?

— Kedves róka úr — mondja a kenguru — elhíhet nekem, hogy én vagyok a világon a legszenesétebb élőlény.

— Miért?

— Mindenki engem pumpal, mindenki tőlem kér kölcsönt és senkitől sem igazadhat meg, mert nem hazudhatom, hogy otthon felejtettem az erszényemet.

A kitűnő professzor rendkívüli szórakozottságáról nevezetes. A minap bőrig átázva érkezett haza.

— Ember — szolt rá a felesége — hogy áztattál így meg, hiszen nálad volt az esernyő?

— Igen szívem, — szolt a professzor — de azt hittem, hogy velem vagy és egész uton föled tartottam.

A szigorú takarékoság elve alapján készül a temesvári inasiskolák új tanterve

Megszűnnek az iskolák fenntartási nehézségei

A temesvári ipari és kereskedelmi tanonciskolák működése az utóbbi esztendő során csak nagy nehézségekkel volt lehetséges. A város ugyanis azt az állapotot foglalta el, hogy ezeknek az iskoláknak a fenntartása a munkaügyi minisztérium kötelessége, viszont a minisztérium a fenntartást továbbra is a városra akarta hárítani. A vita következménye volt például a múlt tanévben az, hogy

az összes temesvári tanonciskolákban több hónapos késéssel kezdődött meg a tanítás

és hogy áprilistól kezdve, amikor a városnak erre már semmi költségvetési fedezete nem volt, a tanterület a rendelkezésre álló tandíjakból csak részleteket és csak annyit kapta meg a fizetésért.

Tegnap délelőtt Botze Gheorghe munkaügyi vezérfelügyelő, Evutian Sabin oktatásügyi vezérfelügyelő és Dobosan Ion dr. volt polgármester, a tanonciskolai iskolaszék elnöke felkeresték Tieran Emil dr. főpolgármestert, akivel a kérdésről hossza-

san tanácskoztak. Azután együtt elmentek a királyi helytartóságra Ciupe Gheorghe dr. vezértiktárhoz, akivel folytatták a megbeszélést. Ciupe dr. annak a nézetének adott kifejezést, hogy a tanonciskolák fenntartására szükséges összeget elő kell teremteni, azonban óvakodni kell a felesleges kiadásoktól. Megállapította az iratokból, hogy

a múlt tanévben ezerötven tanuló mellett hetven tanár volt, ami túlsó.

Voltak kinevezett tanárok, akik nem is tartottak előadást, csak a fizetést vették fel. A tanácskozás eredményeképpen abban állapodtak meg, hogy Botze Gheorghe és Evutian Sabin vezérfelügyelők az inasiskolák számára új tantervet készítenek és megállapítják a szükséges tanárok számát. Az inasiskolai iskolaszéket a napokban összehívják és előterjesztik az addigra elkészült tervet. Gondoskodni fognak róla, hogy a tanonciskolák még szeptemberben megnyiljanak.

Embertelen rabszolgavásár Japánban

A japán kormány erélyes eszközökkel vet végett a selyemgyárak munkáskizsákmányolásának

Párisból jelentik: A Nemzetközi Munkaügyi Hivatalhoz érkezett jelentések szerint a japán kormány erélyes intézkedésekkel igyekszik megakadályozni a munkaerők kizsákmányolását. A japán kormány megállapította, hogy az ipar egyes területein megdöbbentő munkaerő-kizsákmányolás folyik, a melynek nemzetvédelmi okokból most véget vetnek.

A szociális irányú kormánykaió elsősorban a hiszékeny parasztság megvédésére irányul. Megtörtént, hogy több nagy japán gyár ígéretekkel és ajándékokkal rendkívül súlyos feltételi szerződéseket íratott alá gyanútlan parasztlányokkal, akik a lelketlen ügynökök szélhámosága következtében kétségbeesztő helyzetbe kerültek.

KAPRAZATOS ÍGERETEK

Mint a Regards című folyóirat megírja, elsősorban a Kawasakii városában levő selyemgyárak szerették ilyen módon alkalmazottaikat. Kawasakii környékén szegény parasztság él. Minden évben megjelenik a parasztek között a kawasakii selyemgyárak ügynöksége és megkérdezi a parasztokat: — Nincsen lányod, aki dolgozni tud?

A paraszt bizalmatlan, de az ügynök nyomban közli vele, hogy selyemfonó munkásnőkre van szükségük és

minden parasztlányért tizennyolc yen „vételárát” fizetnek.

A tizennyolc yen körülbelül 1500 leinek felel meg és a szegény parasztek szembekerül az összeg valóságos vagyonnak tűnik. Egyébként is minden parasztnak az az álma, hogy meglássa a nagyvárost, mert kis falvaikat alig tudja elhagyni.

A paraszt most már szöbba áll az ügynökkel, megkérdezi, hogy lánya valóban a városba kerül-e, majd aggodalmasan hozzáteszi:

— Mit kell majd dolgoznia ezért a pénzért?

Azt a választ kapja, hogy a „vételár” fejében öt éven át kell dolgoznia a gyárban, ahol lakást és ellátást, valamint ruhát kap és havonta öt yen lesz a fizetése. A paraszt, elkábultva ettől a ragyogó kilátástól, lehunyja szemét. Ezt az ajánlatot visszautasítani istenkisértés lenne. Nem is kérdezi meg leányát, hogy ez az ajánlat megfelel-e terveinek, mert a japán leányok vakon engedelmessékednek apjuknak. Az ügynök elviszi a leányt...

Néha még elősőbb áron adják el a leányokat. Tavasszal az ügynök kimegy a falvakba és megkérdezi a parasztokat, nincsen-e szükségük szerszámra, kimonóra vagy teára. A paraszt hitelbe vásárol. Rossz termésű esztendőben az ügynök aratás után megjelenik és kéri a pénzt. Ha nincsen pénz, az ügynök a leányt követeli és a paraszt gyakran odaadja a leányát. Maguk a falusi leányok örömmel mennek Kawasakiba. A nehéz munka kilitása nem retenti vissza őket, mert otthon is keményen kell dolgozniuk.

Naponta tizenhat órát dolgoznak, reggel egy csésze teát, délben és este egy bögre rizst esznek.

Véget ért az EME vándorgyűlése

Gyergyószentmiklósról jelentik: Az erdélyi magyar szellemi élet átfogó erejű megnyilatkozása, az Erdélyi Múzeum-Egyesület XVI., gyergyószentmiklósi vándorgyűlése kedden este véget ért.

A keddi délutánra kitűzött előadások sorát Szabó T. Attila dr. „A népiség jelentősége és hatása a művelődésben” című és Gaál Alajos dr. „Egy láthatatlan világhatalom” című értékes előadásai egészítették ki.

A vándorgyűlés ünnepélyes berekesztése kedden este 8 órakor történt meg. Vákár József örömyén katolikus plébános, a vándorgyűlés farszelnöke meleg szavakban méltatta az E. M. E. munkájának fontosságát és köszönetet mondott azért, hogy az egyesület Gyergyószentmiklós n tartotta ezévi vándorgyűlést.

Kántor Lajos dr., az E. M. E. főtítkára Gyergyószentmiklós vendégzeretetéért és nagy érdeklődésséért mondott köszönetet, majd így fejezte be beszédét:

— Az alapító Mikó Imre üzenetét tolmácsolom: „Egy nemzet sem lehet tudomány nélkül, ha élni akar”. Örömmel jelenthetem az E. M. E. központjának, hogy Gyergyó megkapta és megfogadta az üzenetet.

Szerdán a vándorgyűlés résztvevői a Gyilkostóhoz rándultak ki.

Az ügynökök tudják ezt és a városi életet csábitó színekkel festik le előttük. Hangozatják, hogy Kawasakiban sok muzi, színház és katona van. Szines selymeket mutogatnak nekik és a leányok boldogan mennek a városba. De amikor megérkeznek, ide, ráébrednek a valóságra.

KÉTSZAZAN EGY TEREMBEN

Kawasakiból csak az állomást látják és azt a néhány uccát, amelyen a gyár autója végigviszi őket. Maga a gyár egy hatalmas, zárt épület. Amikor a kapu becsukódik mögöttük, eddig semmi sem szabadíthatta ki őket a megállapított idő lejártá előtt, csak a halál. Először az irodába viszik őket, hogy adataikat felvegyék, majd közlik velük a munkabér összegét. Azután az egyik nagy hálóterembe kerülnek, amelynek ablakait rács védi. Ebben a teremben fogják eltölteni öt éven át estüket és éjszakáikat. Egy-egy ilyen nagy teremben kétszáz leány él. Ágyaik a földön vannak, takaróik nincsenek, párnául kis fatöngöket használnak. Gyöylen vagyon tárgyuk a ruha, amit viselnek és

egy-egy ruhát addig hordanak, amíg az darabokra nem szakad,

csak azután kapnak új ruhát.

Másnap reggel kezdődik „az új élet”. Hajnali négy órakor felkeltik őket, korábban kelnek fel, mint a falun. Az étkezöteremben megkapják sovány reggelijüket, majd a gyárba kísérik őket, de az ügynökök ígéreteivel még mindig nem találkoznak. Hol vannak a vörös, kék, zöld selymek, a melyek elkápráztatták őket? Ehelyett nehéz bálákat kell cipelniük, mosniuk kell és egyéb nehéz munkát végeznek. Egy-egy hónap múlva engedik csak őket az orsók közelébe. Az orsókön való dolgozás is igen nehéz munka. A cerna elszakad ügyetlen ujjai alatt,

a munkafelügyelők állandóan sietésre sarkalják őket és amikor egy-egy leány már megtarolja, hogyan kell kezelni az orsót, két vagy három orsót is gondjaira bízna. Délben alig van annyi idejük, hogy egyenek valamit. Amíg az egyik csoport néhány falatot eszik, a másik csoport ügyel fel az orsókra, a melyek soha nem állanak meg. Este a fáradtságtól összetörtén zuhannak fekhelyeikre. És végül most megértik, hogy becsapták őket. Legtöbb közülük a fiatalemberre gondol, akit a falujukban hagytak és hangtalanul sírnak. De az élet egyre nehezebb és nehezebb lesz és gyakran megtörténik, hogy egy-egy leány

a kelepébe csalt állat tehetetlen dühével veri az ablakok rászába a fejét,

hogy öngyilkosságot kövessen el.

Ennek a felháborító leánykereskedelemnek és munkaerő-uzsorának erélyes intézkedésekkel vet most véget a japán kormány.

A Mihályi társulat, ma csütörtökön este befejezi vendégjátékát, mert az igazgató játzsási engedélye lejárt és így — annak ellenére, hogy a közönség szívesen venné a meghosszabbítást — nem áll módjában további előadásokat tartani. A lelkes kis társulat mindent elkövetett, hogy a közönség szeretetét elnyerje és ez becsületes munkával sikerült is. A nagy igyekezettel, lelkiismerettel kihozott előadások elérték hatásukat: a közönség minden este kitűnően szórakozott és rokonszenvét azzal igazolta, hogy minden este megtörtötte a Central mozgó kellemes kerthelyiségét.

A színtársulat utolsó előadása során Kólmán Imre örökbecsű operettje az „Obsitos” kerül színre kifogástalan előadásban. A gyönyörű operett próbái napok óta felnyak és így a tökéletesen pergő előadás biztosítva van. Úgy a szép meseszöveg, mint a remek muzsika maradék nélkül érvényesül. Az utolsó előadásban a társulat minden tagja fellép. Papp Ella, Paluc Vilma, Varga Ilona, Rajna Babi, Kemény Juci, Rác Nelly, Sugár Jenő, Berengh Béla, Lukács Ede, Haller Sándor ezenkívül a vendég szereplő Felhő Ervin egyenlőségűkhöz illő szerepet alakítanak. A búcsúelőadás iránt nagy az érdeklődés és bizonyos, hogy az utolsó estén is felt ház lesz. Jegyek elővételben Oláh Sándor főtéri könyvesboltjában, este a színházi pénztárnál.

Megalakult a Magyar Népközösség szamosmegyei tagozata

„Szervezzük be a magyar társadalmat” — mondotta az alakuló gyűlésen megjelent Szász Pál dr. szenátor

A Romániai Magyar Népközösség szervezési munkája a befejezéshez közeledik. Az utóbbi időben egymás után alakultak meg a különböző vidékek tagozatai. Kedden délután a szamosmegyei magyarság vezető tényezői jöttek össze, hogy beteljesedjék a megye magyarságának régi vágya s megadják a népközösségi tagozat végső formáját. Az alakuló gyűlést a Polgári Kör helyiségében tartták meg, amelyen a Központ részéről dr. Szász Pál, szenátor, a Gazdasági Szakosztály elnöke, gróf Teleki Ádám, az elnöki tanács tagja és a Parlamentii Ceoport főtítkára, Telegdy László, a Népközösség mezőgazdasági alosztályának előadója és Demeter Béla sajtóelőadó, a gazdasági szakosztály titkára vettek részt.

A gyűlést Benea Ferenc dr. Népközösségi megbízott nyitotta meg, üdvözölve Szász Pál dr.-t és a Népközösség központot kiküldöttéit. Bejelentette, hogy Szamosmegye magyarságának vezetőembereivel folytatott megbeszélés alapján készítették elő az értekezletet s ezzel a megbízatásuk le is járt.

Szász Pál dr. átveszi az elnökséget, megköszöni dr. Bene Ferencnek, dr. Welther Károlynak és mindazoknak, akik a magyar ügyért dolgoztak, ön zetlen tevékenységükkel s hszabb beszédben ismerteti az utóbbi két év eseményeit, amelyek a Népközösség megalakulásához vezettek.

— Eljött az idő, amikor az ország vezetői úgy találták, hogy a belső ellentéteket magasabb államberékbl meg kell szüntetni. A régi népképviseleti rendszert megszüntették és helyébe a foglalkozási ágak jutottak előtérbe. Az ország lakossága az állami életbe szakmai alapon nyerhet beleszólást. A népképviselet új formája viszont — amint azt jól tudjuk — a Nemzeti Ujjászületés Arvonala. Politikai jogaink gyakorlásai a front-tagságtól volt függő véve. A Frontba való belépés során aláírt egyezmény viszont lehetőséget nyújtott számunkra, hogy népünk valamennyi foglalkozási ágát szervezzük, melynek központi vezető szerve a Romániai Magyar Népközösség.

— A Népközösség elinivatottságot lát abban,

hogy népünk valamennyi életkérdésével foglalkozzék és azok megoldását lehetővé tegye. Ugyanakkor

kötelessége, hogy a népi jogok kiharcolása és biztosítása érdekében minden rendelkezésére álló alkotmányos és törvényes lehetőséget igénybe vegyen.

Ez irányban már ezideig is megtette a szükséges lépéseket s a jövőben fokozottabb mértékben fogja azokat teljesíteni. Eppen ezért lássunk világosan és cselekedjünk: Szervezzük be a magyar társadalmat s mindenkit hasonl át az a tudat, hogy csak a dolgozó és mindig alkotó társadalom tudja megállani helyét az élet kemény küzdelmeiben. Népi fejlődésünk két tényezőn mulik. Az egyik közzogi vonatkozás a másik belső társadalmi. Most elérkezett az ideje annak, hogy a társadalmi erők összefogásával megoldjuk gazdasági, kulturális és szociális problémáinkat.

Szász Pál dr. beszéde után megválasztották a vezetőséget. Tagozati elnök Bene Ferenc dr. lett.

A többi szakosztályok megalakítását a tisztikar kibővítését és a tagok megállapítását az elnökség, illetve az intéző-bizottság fogja megjeíteni.

A szamosmegyei tagozat, mint a Magyar Népközösség egyik erős oszlópa, be fogja tölni a hivatást, amit az ott élő magyarság helyzete jelölt ki számára.

Mexikó minden petróleumát eladta

Mexikóbl jelentik: Buenostro gazdasági miniszter az alanti nyilatkozatot tette az újságírók előtt:

— Közölhetik, hogy Mexikó eladta minden exportpetróleumát. Eppen ezért felesleges, hogy más külföldiek igyekezzenek tölünk petróleumot vásárolni. A mexikói kormánynak az a szándéka, hogy a jövő évben 30 új szondát helyez üzembe.

FERENC TEKINTETES ÚR

Szentimrei Jenő életregénye Kölcsey Ferencről

Az életrajz-irodalom hatalmas lendületet vett világszerte. Soha annyira nem virágzott a memoárliteratúra, mint napjainkban. De meg is van ennek az oka. Az író számára nem sok épülést jelent a ma, nem szolgál magasztos felemelő élményekkel, képzelete inkább elmúlt történések felé fordul, visszaráveződ a multba. A magyar irodalom most egy igen kitűnő, ilyen irányú könyvvel szaporodott. Szentimrei Jenő: Ferenc tekintetes ur címen Kölcsey Ferenc életregényét írta meg egy vívódással eltöltött élet történetét. Nemesak abból a szempontból időszerű ez a mű, hogy most volt a nagy költő halálának évszázados fordulója, hanem meg van az az aktuálitása is, hogy akkoriban hasonló nyugtalanságok emésztették a világot, mint ma. Különösen nagy szerepe volt Kölcseynek ebben a napoleonai háborúkat követő korban. Ő képviselte a haladás, a felvilágosodás, az eszményi emberismeretet tisztult ideáit hazájában. Bizonyos, hogy mások is sokan voltak, akik teljes szeretettel szolgálták ezeket az eszméket, de senki sem volt azoknak oly megihlett szószólója, mint a rendkívül nagyműveltségű Kölcsey, aki már antik jellemű életével is minden szépek és jók ragyogó példája volt.

Szentimrei Jenő könyvében ennek a Kölcsey Ferencnek emel márványszobornál maradtánál emléket. Az ő ragyogó lelkiisége sugározza át ezt a művet, amelynek minden lapja világol, ragyog. Míg azonos Kölcsey Ferencet így halhatatlan jelentőségében kapjuk, maradéktalanul elevenedik fel számunkra Kölcsey kora is, minden színével, szagával, jellegzetességével, száz és száz intím részlettel, amelyek mind élményszerű bizonyossággal szolgálnak, hogy mennyire elmélyült az író szeretett témájában. Érezzük, hogy hosszú évek tanulmánya

és mézgyűjtő szorgalma van összesítve ebben a munkában. És az alkotásnak ez a kimélyült módszere ugyanakkor, amikor gyönyörködött, egyszerűségi irodalmi respektust is ébreszt bennük. Ma nagyobbára másképpen csinálják, gyorsalpalják a könyveket. Amint nem kerül rá a sor, hogy a must ó-borrá érjék a hordóban, úgy a gondolatok is legtöbbször erjedő állapotban látják meg a nyomdafestéket. A megéltetés gondja, az irással szemben való felelősség ellanyúlása sarkal erre a ledér sietségre. Ez a könyv azonban elárulja, hogy a dolgozószobában érlelődött ilyen széppé, ilyen mélyül sok fehér éjszakán át, hogy a leggyönyörűbb munka előzte meg, ami írói igazgathat, rengeteg keresés, kutatás, dokumentáció.

Szentimrei Jenő könyvéből megismerhetjük Kölcsey Ferenc egész korát, mindazokat a gondolatokat, amelyek az akkori társadalmat izgatták. Felvonulnak vér és hus elevenségében Kazinczy, Berzsenyi, Szemere és a többi író. Kibontakozik előttünk az egész folyóirat-irodalom, de nemesak mindaz, ami irodalom, vagy azzal kapcsolatos, hanem az egész közélet is. És mindennek központjában áll Kölcsey. A legtekintetesebb kortörténeti és egyéb adatok tökéletes ismeretében, az életregény írójának megadott, hogy élvezetes legyen és színes. Csak az tud a dolgokról igazában beszélni, aki játszin uralkodik a tárgykörön. Innen van Szentimrei előadásának bája. Lássátok, ez a Kölcsey! Kézen fog bennünket és így visz végig a nagy poéta életját gyermekiségétől, a nemes debreceni kolégiumtól egész élete végéig. Szép könyv, jó könyv, becsületos könyv a Szentimrei Kölcsey Ferenc életrajza. Nem hiányozhat egyetlen íráskedvelő magyar ember könyves polcáról. (F.)

LÁTTÁK A MAJOMEMBERT

Londonból írják: A Tudományos Egyesület legutóbbi ülésén nagy feltűnést keltett az a két tudományos cikk, amelyet a társulat antropológiai szakosztályának titkára ismertetett. A cikkek a „Telegraf” és a „Sumatra Post” című tekintélyes lapban jelentek meg. B. K. Swift-Home antropológus írta őket. Arról szólnak, hogy Sumatrán felbukkant az ugynevezett majomember: az az orangután-típus, amely a darwin-elmélet szerint összekötő kapocs az ember és a majom között.

A majomember felfedezéséről nem ez az első hír, amely bejárta a világot. Néhány évvel ezelőtt Észak-Sumatránban a benszüllöttök sokat beszéltek egy orangutánról, amelynek tulajdonságai megféleltek a darwini „missing link”-ről adott képek. A hír nyomán kutató expedíciókat szerveztek. Nagyhirű európai tudósok mentek Sumatra szigetére és Rohan tartományban sikerült is elfogni a szóbanforgó orangután példányt. Képzelték azonban meglepetésük, mikor kiderült, hogy az orangután közönséges majom.

valaki teljesen leborotvált és „emberi külsőt” adott neki.

Emiatt a kegyetlen tréfa miatt most már óvatossággal fogadják tudományos közközben az említett lapok híreit, amelyekben ismét arról van szó, hogy a Rokon tartományban látták a majomembert. Mindenesetre erősebb alapot ad a hírek az, hogy három különböző forrásból táplálkozik. Arról van ugyanis szó, hogy hivatali kötelességei miatt egy magasállású sumatrai gyarmati tisztviselő átköltözött Sumatra északi vidékére. Alig, hogy megérkezett, a málhordó benszüllöttök első csoportja jelentette neki:

— Látták a majomembert, még hozzá kettőt.

A tisztviselő bosszankodva fogadta a hírt. Talán észbe jutott a megborotvált majommal üzött tréfa és napirendre tért felette. Annál nagyobb a meglepetése, amikor néhány órával később megérkezett a málhordók második csoportja és nem kevésbé lelkesedve jelentette:

— Az erdőben három majomembert láttak.

A tisztviselő tudta, hogy ez a csoport az elsővel semmi esetre sem kerülhetett érintkezésbe, de még mindig nem adott hitelt a hírek. Másnap azonban a táborba érkezett a benszüllött munkások egy újabb csoportja és ez ismét hangoztatta, hogy utközben három majomembert látott.

Ez a harmadik csoport sem kerülhetett kapcsolatba az előző kettővel. Feltűnést keltett az is, hogy mind a három csoport teljesen egyöntetű leírást adott a majomemberről. Elbeszélések szerint a megfigyelt majomemberek mintegy 90 centiméter magasak és fehérbőrtek.

Testük teljesen csupasz, fejüket göndör fekete haj borítja.

Farkuk nem volt. Karjaik és lábszáraik aránya a benszüllött megfigyelők szerint hasonló az emberi arányokhoz. Amikor a benszüllöttök felbukkantak, a majomemberek ijedten menekültek, de sohasem a fákon, hanem felegyenesedve, a földön futva, miként az emberek.

Egylegére annyit, amit az állítólagos majomemberről meg lehet állapítani. Fénykép, természetesen még nincs róla. A további kutatásokra vár a feladat, hogy kiderítse: valóban új emberi tulajdonságokat mutató majomtipusról van-e szó, vagy pedig a Sumatra titokzatos tréfacsalója ismét működésbe lépett és egyszerre három majmot tett „emberre”.

tetszett a legjobban, de rengeteg a nézője a „Láthatatlan Szinpad” nagy propaganda értékű előadásainak és mind a többi attrakciónak is.

A menetjegyirodákban bérekező jelentésekből megállapíthatóan egyre fokozódik az érdeklődés a megnyílt Őszi Vásár iránt. Persze gondoskodás történt arról, hogy a féláru utazást és a vizum nélküli határátlépést biztosító utazási igazolványokat az utolsó percig árusítsák minden utazási és menetjegyirodában és a Vásár minden képviselőjénél. Ilyen utazási igazolványt természetesen bárki szerezhet magának. A tudnivalókat részletesen tartalmazza minden igazolvány, amelynek kedvezményeivel egybeként szeptember 11-ének déli 12 órájáig lehet Budapestre megérkezni. A visszautazásra szeptember 21-éig érvényes az utazási kedvezmény.

SPORT

Kisorsolta a szövetség a B osztály összes mérkőzéseit

Szeptember 3-án: Gloria—Vulturii Aradon, Kinizsi—CFR Turnu Severin: Temesvárott. Jiul—Minerul Petrozsényban, CFR Piski—Electrica, Piskin. Mica—Sparta Brádon.

Szeptember 10-én: Gloria—Kinizsi Aradon, Vulturii—Sparta Lugoson, Electrica—Mica Temesvárott, Minerul—CFR Piski Lupényben, CFR Turnu Severin—Jiul Turnu Severinben.

Szeptember 17-én: Kinizsi—Vulturii Temesvárott, Jiul—Gloria Petrozsényban, CFR Piski—CFR Turnu Severin Piskin, Mica—Minerul Brádon, Sparta—Electrica Medgyesen.

Október 1-én: Gloria—CFR Piski Aradon, Kinizsi—Jiul Temesvárott, Vulturii—Electrica Lugoson, Minerul—Sparta Lupényben, CFR Turnu Severin—Mica Turnu Severinben.

Október 8-án: Jiul—Vulturii Petrozsényban, Mica—Gloria Brádon, CFR Piski—Kinizsi Piskin, Sparta—CFR Turnu Severin Medgyesen, Electrica—Minerul Temesvárott.

Október 15-én: Gloria—Sparta Aradon, Vulturii—Minerul Lugoson, CFR Turnu Severin—Electrica Turnu Severinben, Kinizsi—Mica Temesvárott, Jiul—CFR Piski Petrozsényban.

Október 29-én: Gloria—Electrica Aradon, CFR Piski—Vulturii Piskin, Mica—Jiul Brádon, Sparta—Kinizsi Medgyesen, Minerul—CFR Turnu Severin Lupényben.

November 5-én: Vulturii—CFR Turnu Severin Lugoson, Minerul—Gloria Lupényben, Kinizsi—Electrica Temesvárott, Jiul—Sparta Petrozsényban, CFR Piski—Mica Piskin.

November 12-én: Gloria—CFR Turnu Severin Aradon, Minerul—Vulturii Lupényben, Sparta—CFR Piski Medgyesen, Electrica—Jiul Temesvárott, Mica—Kinizsi Brádon.

Sportheirek mindentelől

Lemondták a belgák a december 11-iki belga—román válogatott mérkőzést. A román labdarugós szövetség átiratot kapott a belga szövétgtől, amelyben bejelentik, hogy nem tudják megrendezni a december 17-re, Brüsszelbe kitűzött belga—román válogatott labdarugómérkőzést.

★ SZANISZLÓ II., SLIVAT ÉS PERNEKY A VÁLOGATOTT KERETBEN. A nemzeti bajnokság első fordulóját követően a játékosok jöhetnek számításba a jugoszlávok elleni válogatott csapat összeállításánál: Pavlovici, David, Sfera, Slivat, Felcan I., Vintila, Demetrovici, Juhász, Lupas, Szaniszló II., Pop IV., Plöesteanu, Bodola, Barátky, Dobay, Enc, Perneky.

★ Praszler és Szadovszky egy évig nem játszhatnak. Megemlékezünk róla, hogy Praszler és Szadovszky bejelentették a vezetőségnek, hogy nincsen kedvük játszani, így nem is utaztak el Temesvárra. A két játékos vasárnap nem is játszott. A Juventus vezetősége legutóbbi ülésén mindkét játékos játékjogát egy évre felfüggesztették. Ugyanakkor Szadovszky és Praszler már beküldték a szövetséghez a Juventusallal meg egy évre megkötött szerződésüket. Megtörténhetik azonban, hogy a Juventus megkegyelmez a fegyelmezetlen játékosainak és azok a legközelebbi mérkőzésen újból játszani fognak.

★ Dattilo vezeti a román—jugoszláv mérkőzést. A román és a jugoszláv válogatott labdarugós csapatok szeptember 10-én játszanak Belgrádban. A jugoszláv szövetség Dattilo, Candeville és Beranek játékosokat ajánlotta a bucarestii szövetségnek. Bucaresti Dattilo mellett döntött, úgy, hogy a mérkőzés játékosait a két ország szövetségének megállapodása értelmében Dattilo lesz.

★ BEFFA A SPORTUL STUDENTESC JÁTÉKOSA. A Sportul Studentesc vezetősége leszerződte Beffát, a Venus volt fedezetjátékosát. Beffa már a csapat legközelebbi mérkőzésén játszani fog.

★ A szövetség határozatait. A szövetség hétón este ülést tartott, amely alkalommal a következő határozatokat hozta: Elutasította az aradi Gloria kölcsön iránti kérelmét, a Kárpát FC csapatát törölték a céges csapatok sorából, így mentesítették az eddig fizetett átalány összegből, jóváhagyták a magyarok ellen játszandó két mérkőzést, hozzájárult a szövetség a következő játékosok névváltoztatásához: Benkő—Bentea, Szöllösy—Selejan, Mátyás—Matei.

Megnyílt a budapesti Őszi Lakberendezési Vásár

Budapestről jelentik: Ünneplés keretek közt nyitották meg csütörtökön délelőtt az idei Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásárt. A megnyitó ünnepségen rengeteg külföldi kisipari érdeklőség képviseltette magát és nagyon távoli országokból is nagy számban jöttek látogatók a kiállítás tanulmányozására. Már az első nap látogatói is megállapították, hogy ez a vásár sokkal többet nyújt, mint amennyit rendezői ígértek, nemesak árban és minőségben, hanem a meglepő látványosságok hosszú sorozatában és a szórakoztató, megokulást nyújtó versenyek gazdag programjában is. A nagyszabású asztalterítési verseny nem egy főúri család pompás étkező készleteit vitte nyilvánosság elé, a főzőversenyek egészen rendkívüli ételkülönlegességeket ismertettek meg a nézőkkel, igen soknak a „Gyűjtemények gyűjteménye” a különlegeseknek és exotikumoknak ez a gazdag változata

= KÖZGAZDASÁG =

„A magyar népi vagyonról intézményesen kell gondoskodni“

— mondotta Szász Pál dr. a dési gazdagülésen

„Bebizonyosodott, hogy a magyar kisgazdatársadalom erőket tartalmaz“

Désről jelentik: Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület az elmúlt nap folyamán Désen gazdasági értekezletet tartott, amelyen a megye magyar gazdaságának nagy számban képviseltette magát. Központ részéről Szász Pál dr. országos elnök, gróf Teleki Béla alelnök, Telegdy László ügyvezető alelnök, gróf Teleki Ádám, az Erdélyi Gazda főszervezője, Demeter Béla az Erdélyi Gazda szerkesztője, Antal Dániel és Paull Kamill EMGE-vándortanárok jelentek meg. Az értekezlet délelőtt 11 órakor vette kezdetét s a hallgatóság zsufolóság megtöltötte a Polgári Kör nagytermét. A terembe belépő Szász Pál dr.-t és az EMGE többi vezetőit a hallgatóság meleg ünneplésben részesíti. Bene Ferenc dr. a Polgári Kör elnöke, mint házigazda üdvözlő az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet elnökét, aki népünk legsúlyosabb életkérdéseinek megoldásán fáradozik.

Szász Pál dr. azután az ülést megnyitja. Telegdy László ügyvezető alelnök a buzatermésről tart mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadást. Bíró József kissármási földbirtokos a gazdasági értekezletek munkakörével és jelentőségével foglalkozott, majd Szász Pál dr. emelkedett szólásra. Bevezető szavaiban visszapiantást vetett a romániai magyarság társadalmi helyzetére s azokra a népi szükségletekre, amelyek az EMGE-t a mai formájában életre hívták.

A magyarság vagyona a föld és így népünk jövője követeli meg, hogy nemzeti vagyonunkkal rendszeresen, intézményesen szeretettel foglalkozzunk.

Az első hívó szó a hatalmas gazdasági mély visszhangra talált s az emberek hamar rájöttek arra, hogy a boldogulás útja a népi közösség megteremtéséhez vezet. A közösségi élet jelenti a szervezett társadalom erejét, cselekvő és alkotó készségét s egyedül alkalmas arra, hogy az erkölcsi tényezőket egyesítve a társadalmat magasabb létszintre emelve, a nép szolgálatába állítsa. Ezt a lehetőséget kellett megteremtünk és hála Istennek, kisgazdáinkban erre alkalmas és jóakaratu gazdaságtevőket találtunk.

A továbbiak során részletesen szólt az EMGE célkitűzéseit, erkölcsi és anyagi vonatkozásban.

— Ez a fejlődési folyamat — folytatta beszédét Szász Pál — eredményezte azt, hogy ma már megvan a lehetősége a magyarság egyetemes bevezetésének is. Nem állíthatom, hogy minden magyar gazda benne van az EMGE-ben, de állíthatom, hogy

alig van olyan község, ahol nem tudnának a gazdasági társadalom szervezetről, munkájáról, céljairól és azokról a magasabb szempontokról, amely közösségbe tömöríti őket.

Örömmel látom, hogy a szervezés és az öntudatosodás után a kisgazdák sorából kiemelkednek az értékek, akik helyi viszonylatban irányító szerepet fognak betölteni. Bebizonyosodott, hogy a magyar kisgazdatársadalom rendkívül súlyos erőket tartalmaz s ezeknek a közösségi szolgálatba való beállítása legelső feladataink közé tartozik. Kezdetben a tömeg hallgatott és szó nélkül magáévá tette a kü-

lönböző megnyilatkozásokat. Ma már azonban igényeik jelentkeznek.

Ez a fejlődés egészséges és helyes vonala, mert itt is láthatjuk, hogy a közösségi élet fejlődik és eljut odáig, hogy igényeket támaszthat.

Gabona közraktárak épülnek a mezőgazdasági központokban és a kikötőkben

Temesvárott és Aradon is épül közraktár. — Negyvennégy új építmény 30.000 vagon áru részére

A minisztertanács legutolsó ülésén elhatározta, hogy az egy év előtt megjelent közraktárépítési törvény végrehajtásaként a mezőgazdasági termények beraktározása céljára az ország 44 helyén 1 milliárd és kétszázhusz millió lei összköltséggel 30.000 vagon beraktározásra alkalmas közraktárakat építtet és

a vállalatok ki is adta hét vállalkozó cégnek, közel 300 millió erejéig közvetlenül a kikötők és víziutak, az úgynevezett P. C. A. kereskedelmi vezetősége részére tartva fent a rendelkezést kisajátítások, vasútépítések, kikötői raktárberendezések és előre nem látott kiadások részére.

Hangosan jelentkezett közszükséglet megvalósítását jelenti az építkezések elrendelése. Az idei mezőgazdasági eredmény 450.000 vagonjából eddig alig 40.000 vagon került megvételre minden állami támogatás dacára, mert a meglévő raktárak tele vannak, megfelelő hajóút nem áll rendelkezésre. A terménykereskedés nemzetközi szerződésekkal van irányítva, tehát lényegében állami ellenőrzés alatt áll.

A nemzetközi politikai viszonyok külön is nyomtatékosan indokolják a termékesítés összehangolását.

De szükségessé teszi ezt a mi nagyon sokféle minőségű mezőgazdasági terményeinknek lehető standardizálása és ezzel nemzetközi forgalomra alkalmasabbá és értékesebbé tételére is.

Az 1938 augusztus 26-iki alapvető törvény körülből 500.000 tonna, tehát 50.000 vagon befogadására elegendő közraktárak építését vette előirányzatba. Belföldi vállalkozók részére lei értékben, külföldi vállalkozók részére az országuk pénzében fizetetik a vállalkozási összeg. A P. C. A. felhatalmazást kapott, hogy

a szükség szerint leire, vagy idegen pénznemre szóló 4 1/2%-kal kamatozó papírokat bocsásson ki.

a kibocsátástól számítható hat évi lejáratú és éves, vagy fél éves törlesztésekkel. A külföldi vállalkozók részére kivételesen megengedett, hogy kötvényeiket az országból kivihessék az esedékes fizetések a Nemzeti Bank transferje után a fennálló fizetési egyezménynek szerint eszközöltetnek.

A közraktárak által kibocsátott árnyajnyelket, warrantokat a Nemzeti Bank leszámítolja.

Egyes határok lezárása megakasztja a gabonaexportot

A kiviteli eljárás meggyorsítását kívánják az exportőrök

A mai, nyugtalanságtól izzó gazdasági légkörben a gabonakivitel kérdése is új fordulatot vett. Romániának nagy feleslege van, amelyet egyedül a külföldön értékesíthet. Ez azonban ma már nem megy olyan könnyen, mint az elmúlt évek során. Tapasztalunk kellett, hogy azok a külföldi államok, amelyek a múltban a romániai kenyérmagvak legjobb vásárlói voltak, az idén más piacok felé fordultak megrendeléseikkel. Jelenleg az a helyzet, hogy

a német számlára kiszállított 30 ezer vagonos buzamenyiségen kívül jelentősebb tétel búzát eddig eladunk nem sikerült.

Már pedig az exportról függ a szövetségi buzávásárlások menete is. Ha csak azt vesszük tekintetbe, hogy a gabonaraktárak lassanként teljesen

megtelnek és a szövetkezeteknek nem lesz hová elraktározniuk a megvásárolt gabonát, már akkor is tisztában lehetünk a helyzettel; a buza külföldi értékesítése nélkül a belföldi szövetkezeti vásárlások útjára kikerülhetetlenül fennakad.

A távirati iródák egymásután jelentik, hogy néhány európai országhatárt lezártak. Ilyen körülmények között az a nehézkes gabonaértékesítési rendszer, amely a formások egész tömegével köti meg az exportőr kezét, legalább is a jelen viszonyok között fenn nem tartható. Éppen ezért a siker kilátásaival kecsegtet a romániai kikötővárosok gabonakereskedőinek most megindult mozgalma, amely a kivitel lebonyolításának meggyorsítását és megkönnyítését követeli.

Az EMGE akkor tud megfelelni ezeknek a követelményeknek, ha a gazdák belátják, hogy itt nemcsak anyagi lehetőségekről van szó. Az anyagi megalapozást a további építés kell kövesse. A kisgazdák már elindult a népi megmaradás útján. Tudja, hogy nincs megállás. Világosan látja s érzi, hogy helyzet melyen feladatokkal terheli. De öntudatosan emelt fővel s a jövőbe vetett hittel végzi.

Az EMGE elnöke végül arról szólt, hogy szervezeti életet miképpen lehet tartalommal megtölteni, hogyan kell a közösségi munkát folytatni ahhoz, hogy megépíthessük a jövő faluját.

— Öntudatosan magyar gazdákat akarunk — fejezte be nagyhatású beszédét — önkéntes munkaszolgálatot, mert csak ez döntheti el, hogy nemzetközi társadalmi szempontból ki mennyit ér.

Az elnök beszédét a hallgatóság hosszasan megéljenzette. Az előadásokat különböző hozzászólások követték, amelyekből egyöntetűen azt a tanulságot lehet levonni, hogy népünk egészséges életstílust megtalálja a megmaradás útján.

Ezen alaptörvénybeli rendelkezéseknek megfelelően történt most a munkálatok vállalkozásának adása.

A helyek, ahol az új közraktárak épülnek, következők:

Arad, Timisoara a csatolt területeken és Bucaresti, Budesti, Giurgiu, Videle, Târnavele, Alexandria, Smârdioasa, Balaci, Slatina, Caraca, Frasinet, Calafat, Cetate, Bugaz, Culevea, Sărat, Arciz, Zaim, Cimişlia, Romanesti, Berezina, Tuna-Severin, Craiova, Segarcea, Vaslui, Bărlad, Comrat, Costesti, Rosiori, Soldana, Trusesti, Lipcani, Dondusani, Droghia, Bălti, Floresti, Băilesti, Potăreşti, Bolgrad, Taraclia, Ceadăr-Lungă.

Az aradi, temesvári, bucarestii és velük együtt fentebb közölt első hely építkezéseit a Surt Silo Bau Heinrich Kling cég kapta, a többi vállalkozás megoszlik a bucarestii Via cég, Luculescu és Chelaru mérnökök, Maller mérnök, Goldenberg és Nacht mérnökök, C. Brumarescu mérnök és Brown-Boveri cég között.

A vállalkozók a vállalati árból 30—32%-ot kötvényben, a többi részben kapják. Van olyan vállalat, amely 42%-ot kap kötvényben, a Brown Boveri cég 75%-ot s a Maller cég teljes egészében kötvényben kapja a fizetést. A kötvények első esedékessége 1941 január 1. A lei kötvények melle 4.400.000 német birodalmi márka névértékű kötvény is kerül kibocsátásra a külföldi vállalkozó részére. A Nemzeti Banknál történő lombardozás esetén a ügyletek mentesek minden incstári illetéktől.

Feloszlik a kereskedelmi testületek erdélyi szövetsége?

Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testület Szövetsége, amely Arad központtal működik, közgyűlést meghívott küldött szét taggyűléseire. A említett Szövetség sorsával kapcsolatban ismételték ki, hogy anyagi nehézségekre való tekintettel felmerült a Szövetség feloszlásának terve. Ezeket a terveket annak idején azért vették le a napirendről, mert azt remélték, hogy a taggyűlések esetleg nagyobb anyagi erőfeszítéseket tudnak tenni e biztosítani tudják nemcsak a Szövetség névleges fennmaradását, hanem annak tényleges működését is. A meghívóból arra lehet következtetni, hogy most ismét előtérbe került a feloszlás terve. A szövetségi közgyűlést október elsején délelőtt 11 óráig hívták össze. Abban az esetben, ha a taggyűlése nem képviselhetné magát határozatképes számban, a közgyűlést október 15-re halasztják. A közgyűlést délelőtt 10 órakor választmányi gyűlés előzi meg. A feloszlást az is valószínűvé teszi, hogy néhány hónappal ezelőtt Temesvár székhellyel megalkult a Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége, amely azt a célt tűzte maga elé, hogy a temesi székhely tartóság körzetébe tartozó kereskedelmi egyesületeket egyesítse. Ebből a szövetségből több kereskedelmi érdekképviselet belépett ami által az a helyzet áll elő, hogy a Bănsăg területén tulajdonképpen a szövetség foglalta össze a kereskedelmi egyesületeket.

== BRILÁBA ÉS GALATIBA NEM ADHÉTO FEL BŪZA. A CFR vezérigazgatóságának kérelmére a Nemzeti Szövetkezeti Intézet értesítet vidéki megbízottait, hogy Braila és Galati állomásokra ne adjanak fel búzát, mert ezekben a kikötőkben a tárolók teljesen megteltek.

Csak a székhelyen kell befizetni a részvénytársaságok cégkönyvi bejegyzési illetékét

Az április 1. törvény a bányatörvény 4. szak. 3. paragrafusát úgy módosította, hogy a részvénytársaságoknál előforduló minden mozzanat cégkönyvi bejegyzésénél 270—10.000 lei illeték fizetendő. Mivel a nagyobb társaságok cégjegyzésére és egyéb viszonyaira vonatkozó adatok a fiókokra nézve az illetékes kereskedelmi és iparkamaráknál is bevezetendő, felmerült az aggodalom, hogy ezeknek minden fiókra nézve meg kell fizetni a díjat. A megfelelő megkeresésre a bányajelölési igazgatóság határozatot hozott, hogy csak a székhelyen kell az illetéket befizetni, a fiókok pedig a megfelelő kamaráknál igazolják a befizetést és erre a célra a székhelyre nézve illetékes kamara bizonyítványt fog kiadni.

Ruszkabányán megszűnt az utolsó ipari vállalkozás

Ruszkabányán a háboru előtt virágzó ipar volt és különböző gyárakban a munkások száza találtak meg biztos kenyerüket. Idővel azonban a gazdasági válság következtében egymásután szűntek meg az ipari vállalkozások és évek óta már csak egyetlen gyár működött, amely mezőgazdasági szerszámok készítésével foglalkozott. Most ez a gyár is hivatkozással arra, hogy már hosszabb ideje ráfizetéssel dolgozott, bezárta kapuit és valamennyi munkását elbocsátotta. Ruszkabányán a lakosság száma kétezerkétszáz lélek. A férfiak mind gyári és ipari munkások. A kenyér nélkül maradt munkások a munkügyi felügyelőséghez fordultak azzal a kérelemmel, hogy őket temesvári gyárakban helyezze el.

== FELEMLTEK A KÜLFÖLDI KERESKEDELMI KÉPVISELETEK KÖLTSÉGELEIRÁNYZATÁT. A külföldi gazdasági képviselőink megérésítését szolgálja a hivatalos lapban ma közzétett királyi rendelet, amely a költségvetésben a külföldi gazdasági képviselőink személyzeti és dologi kiadásaira beállított 3 millió lei rendkívüli hitelt további 9 millió lejjel felemelte. Az összeg felezését az ugynevezett F. O. C. A. alap képezi, amelyet 1934-ben állapítottak meg a kereskedelem szervezése és a mezőgazdasági kivitel céljára.

== EMELKEDETT A FONTSTERLING. A londoni tőzsdén az árfolyamok javultak. Newyorkban a fontsterling emelkedett. Nyitáskor 4.35 dollár volt, záratkor 4.3950 dollár. Bucarestben a dollár 350, a fontsterling 1600, a frank 9 lei volt a magánforgalomban.

Megszilárdult a bányási tüzfű piac

A bányási fatereskedők az utóbbi napokban jelentős mennyiségű megrendeléseket kaptak átlagos minőségű tüzfűre. A megrendelők kevés kivétellel magán sok, illetve magánkézben levő ipari és kereskedelmi vállalatok, mert a hatósági intézmények zöme az idén is a CAPS-tól szerzi be tüzfűszükségletét. A tüzfű ára egyébként szilárd és a növekvő kereslet miatt némi áremelkedésre is lehet számítani. Jelenleg a következő tüzfűfajták alakultak ki ab Temesvár: bükkfa 7900 lei, cserfa 8650 lei, kétéves cser 9000 lei, tölgy 8400 lei, gyertyánfa 9000 lei vagononként. Az épületfa iránt ugyancsak növekedett a kereslet, ami a középítkezések megindulásának tulajdonítható. A vállalkozók tartanak az épületfa árának további emelkedésétől és ezért nagyobb tételeket kötnek le előre, a későbbi építkezések számára is. Különösen deszkaárak iránt nyilvánul meg nagyobb kereslet, de

butorgyárak is jelentős mennyiségű anyagot vásárolnak tartalékolás céljaira.

(=) A BÁNSÁGI GABONAPIAC HELYZETE napok óta csendes és az árakban nagyobb változás nem észlelhető. Egyedül a tengeri ára emelkedett kisebb mértékben. A piaci árak a következők: Búza 75 kilós 400 lei, tengeri 440 lei, korpa 320 lei, új zab 400 lei, új takarmányárpa 350 lei, tavaszi árpa 430 lei, muharmag 400 lei, tökmag 950 lei, káposztarepce 850 lei, lenese 600—700 lei szálkilónként.

== Uj munkásnegyed épül Bucarestben. A munkügyi minisztérium nagyszabású tervet dolgozott ki arra nézve, hogy az ország különböző városaiban, főleg az ipari központokban erőteljes középítkezésekkel siet a lakáshiány enyhítésére. Ennek a tervnek a valóra váltását a kormány már a tavaly megkezdte és a fővárosban külön ucasorokat építtetett és adott át olcsó bérek mellett a munkás-családoknak. A munkügyi minisztérium ezt a célkitűzést a jövőben is szem előtt akarja tartani. A minisztérium most megvásárolta Jaques Jaroslavic bucaresti ingatlanának egy részét 13 és félméter lért. Az ingatlan 201 ezer négyzetméter kiterjedésű. Ugyanekkor elővételi jogot biztosított magának a minisztérium a megvásárolt ingatlan mellett lévő 100 ezer négyzetméter kiterjedésű területre. A kormánynak az a célja, hogy a megvásárolt telkeken külön városrészt épített „Lakók parkja” néven. Az új bérházakat főleg munkáslakások céljaira készítik.

Rádió

PÉNTEK, SZEPTEMBER 1.

Bucaresti. 7: Hanglemek, torna, náztartási és egészségügyi tanácsadó. 12: Időjelzés, sporthírek. 12:05: Hanglemek. 13:10: Szalózene. 14:10: Rádió újság. 15:10: Aktualitások. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Az olasz művészeti és irodalmi élet. 19:17: Hanglemek. 20: Előadás. 20:15: Hanglemek. 20:35: Hangverseny. 20:55: Othello. Opera. 21:25: Sporthírek. 22:15: Rádió újság. 23:05: Rádió újság. 23:45: Francia, német és olasznyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemek. 11: Hírek. 11:20: Felolvasás. 11:40: Felolvasás. 13:10: Cigányzene. 13:40: Hírek. 14:30: Hangverseny. 15:30: Hírek. 17:15: Diákfóóra. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:00: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18:10: Szalózene. 19: Előadás. 19:30: Hangverseny. 20:05: Sportközlemények. 20:15: Hírek. 20:25: Bobula Lajos harmónikaszmái. 20:45: Előadás. 21:10: Napszerű operaszínek. 21:50: Külügyi negyedóra. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23:00: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 23:40: Hanglemek.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 2.

Bucaresti. 7: Hanglemek, torna, háztartási és egészségügyi tanácsadó. 12:00: Időjelzés. 12:05: Hanglemek. 13: Időjelzés. 13:10: Hangverseny. 14:10: Rádió újság. 15: Aktualitások. 18: Országóróra. 19: Időjelzés, vizálásjelentés. 19:02: Szalózene. 20: Előadás. 20:45: Hangverseny. 21:00: Rádió posta. 21:15: Rádió újság. 21:30: Román műsor Franciaország számára. 22:30: Rádió újság. 22:45: Francia műsor közvetítése Párisból. 23:45: Francia és angolnyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemek. 11: Hírek. 11:15: Ifjúsági rádió. 11:45: Felolvasás. 13:10: Beszárk-zene. 13:40: Hírek. 14:30: Hanglemek. 14:30: Hírek. 17:20: Felolvasás. 17:45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Hírek szlovák és magyar-országi nyelven. 18:10: Felolvasás. 18:35: Hanglemek. 19:05: Magyarország—Franciaország vízpolómérkőzés közvetítése. 19:35: Hangverseny. 20: Felolvasás. 20:15: Hírek. 20:25: Cigányzene. 21: Fűszer és csemege Hangjáték. 22:40: Hírek. 23: Hangverseny. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Cigányzene.

A DZSUNGEL

8

TITKA

A „Déli Hírlap” eredeti regénye
Írta: K. D.

Lilyan hírtelen egy kéz érintését érezte a fején, mely gyöngéden megsimogatta haját és erre ijedten nézett fel. Az öreg, piszkos néger nő állt előtte, aki nem annyira részvevő, mint inkább bamba mosollyal simogatta a haját, valószínűleg, hogy megvigasztalja.

A fiatal leány megfogta az őt simogató kezét, megrázta azokat és kétségbeesetten rivalt rá: — H...! vagyok? Mit akarnak velem, mond, szólj, beszélj!

Az öreg asszony csendesen kiszabadította kezét az övéből, ismét megsimogatta a haját, azután halokan válaszolt:

— Leány nyugodt gyermekem és ne sirjon, mert az úgy sem használ... Aki egyszer idekerült, az itt is marad, a világot az már ügysem látja, viszont jobb lesz, hogyha okosan viselkedik és szót fogad.

— De hol vagyok és mit akarnak velem ezek az emberek?...

— Hogy mit akarnak? Fehér rabszolgakereskedők ők!

— Fehér rabszolgakereskedők?... — kiáltott fel rémülten Lilyan. Karjával még egy kétségbeesett, könyörgő m. zduhatot tett a levegőben, azután eszméletlenül zuhant vissza az ágy párnáira.

Az öreg asszony még egyszer megsimogatta a leány tüzelő homlokát és azután az égneke emelte kezét.

— Nagy Allah és az ő akarata!

Azután odacsuszogott a kajüt mahagni falába beépített szekrényhez és onnan drága, selymes, ékszerekkel dusan megrakott indiai ruhákat vett elő ezeket óvatosan odarakta az ágy szélére, majd az eszméletlen leány levétköztetéséhez fogott.

Lassan vette le kis cipőit és megcsodálta őket hosszasán. Azután nagynehezen a ruháit kapcsolta ki és húzta le a fekvőről.

Lilyan kajütjéből a kapitányába mentek át a férfiak. Az elegánsan, kényelmesen berendezett kajütben két egymással szembeni fotelbe süppedtek bele. Sana Bitru a rabszolgakereskedő és Johnson, aki a leányt törbe csalta. A rabszolgakereskedő hatalmas füstfelhőbe burkolódva, egyre szakállát simogatta és ajkai körül ravasz mosoly játszadozott. Szemei állandóan Johnsonra szegeződtek. S. káig hallgatott, azután mégis megrörte a csendet.

— Igen, átveszem — mondta, mintha a leány kajütjében kezdett beszédét akarta volna folytatni és befefejni — átveszem, mert kétségkívül meglehetősen szép példány... ami az árát illeti...

Egy darabig elgondolkozva hallgatott, azután hírtelen új kérdéssel fordult a másikhoz:

— Kicsoda ő tulajdonképpen?...

— Woombury fődbirt. koe leánya Coverhillből.

— Tehát ez azt jelenti, hogy a rendőrség holnap már a nyakamon lesz?

— Olyanformán...

— Hm... Akkor ajánlatos minél előbb, minél messzebb lennem... És h-gyan jutott eszébe éppen ezt a leányt megszerezni?...

— Tiszta véletlen volt az egész és csak pár napja jutott eszembe, hogy megpróbálom nyelbeütni a dolgot... Amint tudja meglehetősen otthon érzem magam a Limehouse-i kínai negyedben, a különböző nyilvános és titkos lebujsban, mert hiszen rendszerint itt szoktam árumat is elhelyezni, amikor ott egy Viribey nevű embert ismertem meg...

— Viribey?...

— Igen. Egy szegény, de gaz ördög. Akkor éppen be volt rugva és ittas állapotban eldicskedett nekem, hogy annyi pénzt tudna kapni, amennyit csak akar és pedig egy bizonyos Woombury kasszonytól. Tudniliik ennek bátyja elzüllött és különböző botrányos dolgokat követett el. Ezért elkergették az atyai háztól, de ez egyáltalán nem hatotta meg sőt egyben váltóhamisítást is elkövetett atyja nevére. Huga, Woombury kasszony mégis rajongó szeretettel esüngött bátyján és ezt használta ki Viribey. Azt is megtudtam, hogy végzi kis manővereit és amíg embereim közül kettőt őt visszatartotta, én kerestem fel nevében a Missét és most itt van...

Búszke mosollyal fejezte be elbeszélését és Sana Bitru rövid hallgatás után helyeslőleg bólintott.

— Well... Hát most térjünk át a dolog anyagi oldalára. Mit szólja kétszáz fonthoz?...

A kereskedő új szivarra gyújtott és ismét nagy füstfelhőbe burkolódzott, amelyen keresztül gunyos mosollyal figyelte a másik megdőbbsent arcát.

— Kétszáz font, — kérdezte méltalankova ismét és újra — kétszáz font? Hát ebben az árban szállítottam önnek a közönséges, tucatnőket is.

— Mégpedig eddig számszerint nyolcat, úgy hát azt hiszem, ez elég szép kereset... Vagy azt hiszi, hogy többet ér?...

— Természetesen, hiszen csak rá kell nézni. Indiában legalább ezret kap érte...

— Kétszáz font, igen, vagy nem?

— Nem. Hiszen többet keresek rajta, ha megint szabadjára engedem.

— Hogy azután lefülleljek és lecsukják, mi? És azonkívül gondolja, hogy haza tudna engedni?

Gunyos mosoly jelent meg ismét szája szögletében, de változatlan nyugalommal szivta tovább szivarját.

— Miért ne tudnám, hiszen még nem adtam el, még az enyém, azt tehetek vele, amit akarok, — válaszolta bizonytalanul és kutatva vizsgálta a kereskedő arcát, aki most leverte szivarjáról a hamut.

— Tényleg azt gondolja? Hm... Jelentőségteles szünetet tartott, azután felkapta a fejét. Nos, igen vagy nem?...

— Nem!

— Well... ahogy akarja!

Sana Bitru kinyújtotta egyik karját a megnyomott egy gombot a kajüt falán. Rövid pillanat múlva egy fiatal indus tiszt lépett be tiszteletteljesen az ajtónál és tisztelgve, némán állt meg a küszöbön ura parancsára várva.

— Mutasd meg ennek az urnak az utat motorcsónakjához. Vissza akar menni!

Sana Bitru határtalan nyugalommal beszélt, annál nagyobb sietséggel emelkedett fel Johnson és dühösen kiáltott:

— De a lányt is magammal akarom vinni!

A kereskedő azonban hancs, gunyos nevetéssel mérte végig tetőfől talpig.

— Azt hiszem, már tudja és ha mégsem, meg fogja tudni, hogy hajómon csak egy akarat van és ez, az enyém!

(Folytatjuk)

LEGUJABB

Anglia újabb tartalékokat hívott be

Londonból jelentik: Az angol kormány újabb katonai intézkedéseket tett, amelyekkel a tengerészet mozgósítását kiegészítette. Behívót kaptak a még be nem vonult tartalékosok és a rendes hadsereg kíségető tartalékja. A légi hadsereg önkéntes

tartalékosait hasonlóképpen behívják.

Délután öt órakor Halifax lord külügyminiszter kihallgatáson jelent meg VI. György királynál.

Vizzel árasztják el a lengyelek Pomerániát

Berlinből jelentik: A Pommerische Zeitung jelenti, hogy a lengyelek vízzel készülnek elárasztani Pomeránia egy részét, a Piasnitz-folyó és a Zarnovitz-tó megárasztásával. Lauenburgtól a

Balti-tengerig gátakat építettek és ezáltal a határvonal mindkét oldalán nagy áradás keletkezett.

Feltűnően enyhe békeajánlatot tett a német kormány

Danzigot kéri és népszavazást a korridorra nézve

A német kormány eszűrtökön este közzétette az angol kormányhoz eljuttatott legutóbbi ajánlatának szövegét. A válaszjegyzék 16 pontot tartalmaz és elsősorban Danzig átadását követeli. A korridorra nézve Németország 12 hónapon belül megtartandó népszavazást ajánl, amelyet angol—olasz—francia nemzetközi bizottság felügyelete mellett tartanak meg. A népszavazáson nyertes fél a másiknak műutat enged Kelet-Poroszország, illetve Gdynia irányában. Danzig és Gdynia kereskedelmi városok lesznek, amelyeket katonaság nem szállhat meg. A német—lengyel viszonyban felmerülő vitás kérdésekre nézve nemzetközi bizottság dönt. Az utolsó pont az azonnali leszerelést mondja ki.

A Pat-iroda berlini vezetője letartóztatásban volt

Varsóból jelentik: A PAT ügynökség jelentése szerint a német titkosrendőrség Wardemünde-ben letartóztatta Stanislav Dembinczyk, a berlini PAT ügynökség vezetőjét. Dembinczyk csak kedden bocsátották szabadon és csak szerdán engedték meg, hogy tovább utazzon.

A párisi Amerikai Légio önkénteseket kér Amerikából

Párisból jelentik: Az amerikai légio vezetőbizottsága felhívta a Franciaországban tartózkodó néhány ezer légionáriust, hogy ajánlja fel szolgálatait a hadügyminisztériumnak municions autók vezetésénél és minden más hasonló szolgáltatásnál. A vezetőség az Egyesült Államok légioihoz azzal a kéréssel fordult, hogy küldjenek önkénteseket Franciaországba.

Nem engedélyezte a svájci kormány Paderevsky rádióbeszédét

Paderevsky, a híres lengyel zongoraművész és zeneszerző, a lengyel köztársaság volt elnöke, aki jelenleg Svájcban él, a napokban rádióbeszédet akart mondani, amelyet az amerikai állomások is közvetítettek volna hallgatóikhoz. A beszédet azonban a svájci szövetségi kormány nem engedélyezte, azzal az indoklással, hogy ez megsértené az állam semlegességét.

Olaszország Svájc semlegességéért

Berlinből jelentik: Tamoro, Olaszország svájci követe ma megjelent Motta svájci szövetségi elnökénél, akinek bejelentette, hogy Olaszország egy esetleges háború kitörésekor tiszteletben tartja Svájc semlegességét.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnapreggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: álláskeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fürdő- és gyógyhely hirdetések szavankint egy leu. Levelezés és házasság nem közölhető, minden más rovattal szavankint kettő leu. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetések felvez. I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Bratianu 3. II. kerület: Popovici trafik, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-trafik, Piata Traian (szerb templom mellett) Grösz-trafik, Calea Dorobanților 2. III. kerület: Flauder-trafik, Piata La hovari IV. kerület: March-trafik, Piata Küttli. — Nőrády-trafik. (Corso mellett). — Schmidt-trafik, Piata Dragalina 6. Telefon 45—06. — Vittek-trafik. Bul. Carol 54. — Galgóczy-trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13.

Oktatás

Angol órák, egyenként és csoportban új módszerrel. III., Str. M. Gáspár 3. Telefon: 13—70. 1293

Allást keres

Étel hordást, vagy más könnyebb munkát vállal középkorú nő. Cím Freidorf XXVI. ucca 21. 1055

Gyermek mellé vagy esetleg könnyebb házi munkára ajánlkozik 15 éves fiatal leány. Balla Margit III. Str. Coiroana de Otel 2. 1291

Fiatal ember, éves bizonyítvánnyal rendelkezik szobainasnak ajánlkozik. Érdeklődni I., Str. Ungurianu 6 alatt. 1287

Alkalmazás

Felvételük egy molnár és egy gépész. malomba szeptember 15-re. Fizetés megegyezés szerint. Fratii Mészáros Bethausen. 1288

Lakás

Bütorozott szoba fürdőszobahasználattal, esetleg teljes ellátással azonnalra kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 1039

Bütorozott szoba folyóvízzel, fürdőszoba használatával az erzsébetvárosi villanegyvedben kiadó. III., Str. General Mesoiu 7. 1378

Kétszobás lakás konyha és éléskamra felszuterén azonnalra kiadó. I. Str. Lenau 12. 1289

Családi ház 3 szoba mellékhelyiségekkel és kerttel azonnalra kiadó Blaskovics telep Str. Capitan Dan. Érdeklődni V. Str. Pictorul Grigorescu 2. Két családnak is alkalmas. 1284

Kiadó modern két lakásos villa, kerttel Str. General Mesoiu 3. III. 1292

Garzonlakás: szoba, előszoba, fürdőszoba, esetleg bútorozva nyomban kiadó a III. kerületben, villamos mentén. Leveleket: „Csendes ház” jellegére kérek. 1290

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Cooperativa Funcționari Publici (Közalkalmazottak Szövetkezete)

új helyiségében, Temesvár I., a Lonovics és Palánka uccák sarkán, (szemben a prefekturával) megnyitotta fűszerüzletét és vendéglőjét

ahol kitűnő minőségű, mindenféle fűszer- és gyarmatárú előnyös áron kapható. A vendéglőben, amely vasárnap és ünnepnap is záróráig tart nyitva, válogatott ételek és italok kaphatók igen mérsékelt árak mellett.

Menü ára: 18, 25 és 30 lei.

Az igazgatóság.

Adás-vétel

Télikabát sötét színben, jó állapotban megvételre kerestetik. Gilde II., Str. Scolii 13. Érdeklődni délelőtt 9-től délután 4-ig. 1445

Kütfőjele

Rentábilis üzlethez keresek 90.000 lei tőkével társat. Ajánlatokat „Rentábilis” jellegével a kiadóhivatal továbbítja. 1239

Deákot faluról teljes ellátásra vállaltok. Gilde, II., Str. Scolii 13. 1446

Torna, tenisz és uccai vászon cipők

34 számig párja Lei 70, 35-től 40 számig Lei 85, 41-től

44 számig Lei 95

Divatos női cipők Lei 100, férfi Lei 125

Gumilozott gyermek eső PELERINNEK Lei 275-től 375-ig

III. Traian híddal szemben

ARENA GUMIIPAR